AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԱԾՆԵՑՔՆԵՐ
ՍԻՐԻԱ տար. 425, Վեցամսեայ 225 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՀՄՆ. տրկ. 6. Վեցամսեայ 4 տոլար
Յօրհն - Խմբագիր՝ ՀԱՅՑԻ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԳԱՏԱԿ

ازتاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԵՐԿՕՐԵԱՅ ՀԱՅԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ԹԱԲԱԹ
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1931
3
ՁԵՌՔԷ
ՀԱՏԸ
3.50 Ս.Դ.

Դ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւօտ պէտք է ընել թերթս յօրհնին հասցէին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ՝ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | Ձեռագրակուած ձեռագիրները եւ չեն վերադարձուիր | Թիւ 121 (413)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԲԱԺՆԷ ՈՐ ՏԻՐԵՍ

Վերջերս շատ ուշագրաւ հրատարակութիւններ սկսած են երեւալ Թրքական Թերթերու մէջ։

Մեր Թշնամիները պայքարի շատ սինիք և անամօթ ձև մը որդեգրած են մեր դէմ։ Ինչպէս կը տեսնուի մեր այսօրուան Թիւին մէջ, հայ Թափառաշրջիկի մը, գինովութեան միջոցին արտասանած քանի մը անկապ և անիմաստ խօսքերը պատճառ դարձած են որ Թիւրք Թերթեր յարձակին ամբողջ հայութեան վրայ և մեղադրեն զայն հակաթիւրք բրօբականտով և գործունէութեամբ։ Մասնաւորաբար շատ ցնցիչ են կարգ մը Թերթերու շնդալից վերնագիրները, որոնցմէ «Միլլիէթ», որ Քէմալի պաշտօնաթերթն է, «Դաշնակ կառավարութեան» բրօբականտին արդիւնքը ներկայացնելով գինով խաչիկի յայտարարութիւնները, առիթ չփախցներ կասկածելի և վտանգաւոր ներկայացնելու հայ տարրը։

Ցայտնի է որ Թիւրքերը այս օրեր փոխած են իրենց ուղղութիւնը։ Իր ամբողջականութեան դէմ սկսող լուրջ վտանգը չափազանց մտահոգ վիճակի մը բերած է Քէմալն ու իր արբանեակները։ Քրտական յեղափոխութիւնը տեսակ սպառնալիք մը դարձած է քէմալական Թիւրքիոյ։ Բոլոր ոչ-Թիւրք տարրեր գրգռուած են իր դէմ և կորսնցուցած է միջազգային քաղաքական դիրքը։

Այս բոլոր դժբաղդ ձախողութիւնները մը պարտադրած են քէմալական Թիւրքիան որ նոր դաւադրութիւն մը պատրաստէ բնաջնջելու համար ոչ-Թիւրք տարրերը, քանի որ ուժով ու բռնութեամբ անյաջող մնացին իր փորձերը։

Ինչպէս կը տեսնուի «Միլլիէթ»ի վերջին հրատարակութիւններէն Թիւրքերը կը ձգտին իրենց Թշնամի տարրերուն մէջ գժտութիւն և պառակտում յառաջ բերել և արգիլել անոնց ապագայի միացման հաւանականութիւնները։ Քիւրտերը հայերու դէմ գրգռելու և այս երկու ժողովուրդներու միջև սկսող համակրական կապերը խախտելու համար Թիւրք Թերթեր սկսած են հայերէնբրտ անցեալ Թշնամութիւններէ ճառել և ցոյց տալ քիւրտերուն որ իրենք դաշնակներու ստեղծելիք «Մեծ Հայաստան»ի զոհերն են։ Եթէ ուշադրութեամբ հետեւին ընթերցողները «Դաշնակ—Հօյպուն» վերնագիրը կրող և «Միլլիէթ»էն թարգմանաբար մեր Թերթին մէջ հրատարակուող յօդուածաշարքին, որոշապէս պիտի համոզուին Թիւրքերու այս մտահոգութեան և գործելակերպին։

«Դաշնակ—Հօյպուն» յօդուածաշարքը, որ լեցուն է բոլորովին հակասական և մտացածին յերիւրանքներով, պարզապէս կոչ մըն է՝ ուղղուած քիւրտ աշիրէթներուն, որով կը հրաւիրուին անոնք հնազանդութեան և հանդարտութեան։

Բայց միայն քիւրտերուն չէ ուղղուած այդ կոչը։ Սահմաններու երկայնքին գտնուող քիւրտ աշիրէթներու շարժումներն ու գործունէութիւնները խափանելու համար, ուրիշ հնարամտութեամբ մը Թիւրք Թերթերը կ'ուզեն գրգռել նաև սիւրիաբիրացիներն ու իրագցիները։ «Ֆրանսացիներն ու անգլիացիները կ'օգնեն քիւրտերուն և հայերը կը ծառայեցնեն այդ օժանդակութեան իբրև միջոց։ Ֆրանսացիները հայեր կը տեղաւորեն սիւրիական սահմանին վրայ։ Անտիոքի և Ալէքսանտրէթի Թիւրքերը իրենց մայր հայրենիքի կարօտով կը հիւծին»։ այս տեսակ հրատարակութիւններով կ'ուզեն անշուշտ սիւրիացիները գրգռել մեր դէմ և խանգարել մեր հանդիստը։

«Բաժնէ որ տիրեսի քաղաքականութիւնը կը մշակէ Թիւրքիան։ Քիւրտը հայուն դէմ, Սիւրիացին քիւրտին ու հայուն դէմ, հովանաւորեալները հովանաւորողներուն դէմ, վերջապէս բոլոր ոչ-Թիւրք տարրերը իրար դէմ գրգռելու կը ճգնի։

Բայց այդ ամենէն գռեհիկն ու զզուելին, Թիւրքերու մեր ժողովուրդին դէմ բռնած ընթացքն է։ Դեռ կը գտնուին մեր մէջ Թերահաւատներ, որոնք կը կարծեն Թէ հայեր կրնան ապրիլ արդի Թիւրքիոյ սահմաններուն մէջ և տէր ելլալ իրենց ինչքին ու պատիւին։ Գինով հայու մը բերնէն արտասանուած խօսքերու համար երբ պատասխանատու կը նկատուի ամբողջ հայութիւնը և դաւադրութեան մը արդիւնք յայտարարուելով այդ Թիւրք ժողովուրդը հայութեան դէմ գրգռելու կ'աշխատուի, ինչպէ՞ս կարելի կ'ըլլայ ապրիլ այդ երկրին մէջ և վստահիլ անոր։

Դեռ աւելին կայ սակայն։

Թիւրքերը օգտագործելով մեր կուսակցութեանց ոմանց երկար առենէ ի վեր մղած պայքարը Դաշնակցութեան դէմ, քրբտական խնդրին շուրջ, և հայ մամուլի մէջ մասին մէջ այդ ուղղութեամբ երեցած անխոհեմ հրատարակութիւններէն քաջալերուելով, կ'ըսէ, ռամկավարները և հնչակեանները խելացի են և չեն ուզեր հայ ազգը ճմլել տալ։ Մեր արիւնարբու Թշնամին այս բացառիկ «պատիւ»ը ընելով երկու հայ կուսակցութիւններուն, կը յուսայ աւելի սաստկացնել Դաշնակցութեան դէմ պայքարը և այդ կերպով քրտական շարժման «հայերու օժանդակութիւնը, սահմանափակել։ Մեր Թշնամին ոչ մէկ առիթ կը փախցնէ վնասելու համար մեզ և նոյն իսկ կը փորձէ մեր ներքին ճակատը աւելի տկարացնել։

Թիւրքիոյ այս նոր մշակած քաղաքականութիւնը և «Միլլիէթ»ներու հրատարակութիւնները արդեօք պիտի արթնցնե՞ն քնացող հայ քաղաքական միտքը և դաս պիտի ըլլա՞ն մեր մամուլի այն մասին, որոնք նիւթ կը մատակարարեն մեր Թշնամիներուն իրենց անմիտ հրատարակութիւններով։

ԹԻՒՐՔ ՄԱՄՈՒԼ

ԱՐԴԱՐ ՔՆՆԱԴԱՏՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

«Միլլիէթ» քէմալական Թերթը կը գրէ։—

Վերջերս *Կաղէթ տը Լօզանի* մէջ կարդացինք յօդուած մը, որ գէշ մըցայնութեամբ մը գրուած է։ Հիմնի վեր գիտնինք որ այս թերթը իր էջերը բացած է հակաթուրք հրատարակութեանց առջեւ։ Բայց բնաւ չէինք կարծեր որ կրնայ այսքան առաջ երթալ հակաճշմարտութեան մէջ։

Լօզանի թերթը, չափազանցուած լեզուով մը ըսելի լեռոյ թէ Թիւրքիա ցնեսական եւ ելմական առնագին դժուարութեանց ու տագնապի մէջ կը գտնուի, ասոր իբր պատճառ կը ցուցնի ոչ-իսլամ տարրերուն Թիւրքիայեն դուրս հանուիլը։ «Թիւրքիա,— կ'ըսէ,— պէտք է խաչ պատիժը այդ ազխատասեր ու ցնեսական գործերու մէջ փորձարարու տարրերեն երկիրը զրկելուն։

Մինչդեռ, իրողութիւններու առջեւ այլեւս անզօր դարձած է այս փասատը, որ տարիներ ի վեր ամեն առթիւ առաջ կը բերուի։ Ոչ ոքի անծանօթ չէ թէ ոչ-թիւրք տարրերը ինչպէս եւ ինչ պատճառներով ու մղածութիւններով մեկնեցան երկրէն։ Դեռ ոչ ոք մոռցած է զօրաւոր պատճառը, որուն հիման վրայ կրնի եւ ազգայնականներու փոխանակութեան պայմանագրութիւնը։ Առանց այս պայմանագրութեան, կարելի՞ էր միթէ կնքել թիւրքեւեղլեն բարեկամական համաձայնութիւնը, որ մեծ արժէք ունի Պալքանցիներուն համար։

Իր բանը հասատելու համար, *Կաղէթ տը Լօզան* աւելի առաջ կ'երթայ, Մեհմէտի դեպի չափազանցեալ ձեւով մը կը վերյուծէ, եւ ըսելի լեռոյ թէ լեռատիմական այս դէպի մեծ վտանգի մը նախաբանն է թիւրք վարչութեան համար, դիտել կուտայ։

— «Ոչ ոք կրնայ մեղադրել Կազի եւ Ըմմէթ փաշաները որ արեւմտեան բարեմորգումներ մտնուցին երկրին մէջ։ Բայց իրաւամբ կարելի է ըսել որ, աւելի յաւ բրած պիտի ըլլայիք եթէ փոխանակ երկրէն դուրս հանելու Ցոյներ եւ Հայեր, զանոնք գործածէիք իբրեւ ուսուցիչ եւ դասիարակ երիտասարդ Հանրապետութեան...»։

Յօդուածագիրը կրնայ չհասկնալ թէ մենք ինչ մեծ զոհողութիւններու կ'ենթարկուինք, վարչաձեւը պահպանելու համար։ Յեղափոխութեան պատասխանութիւնը եւ դասիարակութիւնը կրնա՞նք միթէ յանձնել լրվանթէներու, որոնց ո՛չ թէ յեղափոխութեան, այլ երկրին իսկ ձեր ունեցած կապին ասիճանը ծանօթ է բոլորին։ Շատ մը դառն փորձեր մեզի աւելի իրազատ դարձուցին։ Այս քաղցր խօսքերուն եւ երեւակայութեանց դէմ իրենց ինքնական դէմքովը կը ծիծաղին մօտիկ անցեալին ազաղակող պատմութիւնները, խռովութիւններ եւ անաւոր դէպքերը։

Այսօր միայն Թիւրքիոյ մէջ չէ որ ցնեսական տագնապ կը տիրէ, այլ ամբողջ ասիարհի մէջ։ Յօդուածագիրը գիտակցաբար կանգիտանայ այս կէտը։

«Թիւրքիա,— կ'ըսէ զուիցերիական թերթը, — նախ երեսը Ռուսիոյ դարձուց։ Բայց այս հակակրանքը բան մը չտանեցուց իրեն, ինչպէս ալ ձեռքը Ֆրանսայի ու Ամերիկայի երկարած է ու կը խնդրէ.— հանեցէք փոխառութիւն մը ընել...

Յօդուածին մէջ կան այն տեսակ հեռեաքներ, որոնք ամենայն յանդգնութեամբ յերիւրուած են եւ պարզ զրպարտութիւններ են։ Սրէ Թիւրքիա այն դիրքին իյնար որ ձեռք երկարէր առանց պայմանի փոխառութիւն կնքելու, այսօր նիւթը չէր կազմեր *Կաղէթ տը Լօզանի* այս տգեղ գրութեան։

ԹԻՒՐՔԵՐՈՒ ՁԱՅՐՈՅԹՆՈՒ ԲՈՂՈՔԸ

ԽԼՐՏՈՒԻՆԵՐ ԹԻՒՐՔ ՍԱՀՄԱՆԻՆ ՎՐԱՅ

Էնկիւրիեն 25 Յունուար թուակիր հեռագիր մը կը գրէ.—

Լուր առնուած է որ հարաւային սահմանին վրայ կարգ մը ՀԱասակար մարդիկ կը թափառին։ Կարգ մը թալանիչ և աւազակ մարդիկ ալ, գողութեան նպատակով սահմանէն ներս անցած են, բայց իսկոյն ետ քաշուելու ստիպուած են։ Այս վտանգաւոր մարդոց ընթացքը քայլ առ քայլ կը հետապնդուի։

Կարգ մը անձեր, որոնց մէջ 150նոցներէն ալ կը գտնուին, նախ ժողով մը գումարեր են Դամասկոսի մէջ ու յետոյ հարաւային սահմանի ամէնէն մօտ տեղը եկած են։ Այս մարդիկը սահմանի մէջ եւ Թուրք հայրենիքին մէջ և Թուրք նահանգներէն ներս նոր խնդիր մը հանել կ'ուզեն, երկրին ներսը իրենց ուզած վիճակը չեն գտած և չպիտի գտնեն։

Այս մարդոց մէջ կը գտնուին Ուրֆայէն փախած Պոզան և Դամրշլեցի Մուսթաֆա անունեցեալներն ու աւազակները։ Այս աւազակները ատենօք Ուրֆայի կողմերը ցեղապետներ էին, բայց սահմանէն դուրս ելելու միջոցին իրենց գեղէն ոչ ոք հետեւած է իրենց։ Կառավարութիւնը շատ աչալուրջ է այս տեսակ դէպքերու հանդէպ։

ԹԻՒՐՔԻՈՅ ՄԱՀԱՊԱՐՏՆԵՐԸ

ԱՆՈՆՑ ՎԻՃԱԿԸ ՄԱՀԱՎՃԻՌԷՆ ՎԵՐԶ

ՇԷՅԽ ԷՍԱՏԻ ՊԱՅՏՊԱՆՈՂԱԿԱՆԸ

Ընդհանուր դատախազը երբ ներկայացուցած է իր պահանջմանագիրը, բոլոր ամբաստանեալները դէպ դեղին կտրած են և կարկամած մտիկ բրած լռութեամբ։ Իսկ շէյխ Էսատ մահուան պահանջը լսելուն պէս, իր նստած աթոռէն վար ինկած է։ Այդ միջոցին ամբաստանեալներէն մէկը, ժանտարմային դառնալով ըսած է, «Թիկնաթոռ մը տուէք հազրէթի շէյխին»։

Դատարանի մահուան վճիռը չտրուած, ամբաստանեալները հրաւիրուած են իրենց պաշպտողականները ընելու։ Լազ Իպրահիմ և շէյխ Էսատի տղան առարկելով որ իրենց ականջները լաւ չեն լսեր, դատարանէն խնդրած են անգամ մը կարգալ ամբաստանագիրը։ Վերջը անոնք խօսք առնելով բոլորովին ուրացած են իրենց յանցանքները։ Շէյխ Էսատի տղան մասնաւորաբար չեչտած է որ ինք հօրէն զատուած կ'ապրէր և ոչ մէկ յարաբերութիւն ունէր անոր հետ։

Ամենավերջը խօս առած է շէյխ Էսատ և բրած.— «չատ զարմացած եմ ընդհ. դատախազին իմ մասին ըսածները լսելով։ Երա՞զ կը տեսնեմ արդեօք։ Մենք կառավարութեան հաւատարիմ ենք։ Կառավարութիւնը արդիլեց գիտ ընելը և ազանդի գործունէութիւնը, բայց հիւր պիտի չընդունինք չըսաւ։ Թող հիմա ըսէ թէ տունդ մարդ պիտի չընդունիս, մէկուն հետ պիտի չխօսիս, անկէ վերջ եթէ բան մը տեսնէ յօժար եմ պատասխանելու։ Այդ լուծները երեւակայութիւն են ինծի համար։ Նստ գէշ վիճակի մէջ եմ, այս կասկածներուն տակ ըլլալը աւելի գէշ կրնէ զիս։»

Չորս կիներ որոնք ամբաստանուած էին վերջին ապստամբութեամբ և բանտը կը գտնուէին, ազատ արձակուած են։ Անոնք բանտէն դուրս ելնելու ատեն «արդարութիւնը յաղթեց և ազատուեցանք անուանարկելէն» պոռացած են։ Ձերբակալութիւնները ամէն կողմ կը շարունակուին։ Պօլսոյ մէջ 200 տուներ խուզարկուած են, իսկ Ատանա, Իզմիր, Դօնիա և անոնց շրջականերուն մէջ եղած են բազմաթիւ ձերբակալութիւններ։ Այս հաշուով կը կարծուի որ պատերազմական ատեանին գործը դեռ բաւական պիտի երկարի։

ԴԱՇՆԱԿ-ՀՕՅՊՈՒՆ

ՖՐԱՆՍԱՑԻՆԵՐԸ Կ'ՕԳՆԵՆ ՔԻՒՐՏԵՐՈՒՆ

Սահմանի վրայ հայեր կը տեղաւորէին.— 450 հայ ընտանիքներ Անթիոքի օրջանցներուն մէջ.— Անթիոքցիներ եւ Այնթէպանցիներ հոգի կուտան Թիւրքիոյ համար.— Ֆրանսան պաշտպան «Հօյպուն»ին.— Արարատի դէպքերը.— Պարսկաստանի դիրքը.— Քիւրտերը ինչպէս դրամ կը հաւաքին.— Պարսիկներ կ'օգնեն քիւրտերուն.—

Ինչպէս գրած էինք, «Միլլիէթ» թիւրք թերթը սկսաւ հրատարակել երկրորդ յերիւրածոյ յօդուածաշարք մը «Դաշնակ-Հօյպուն» գործակցութեան տուրջ։ Նոյնութեամբ կը թարգմանենք մեր թերթին մէջ սոյն յօդուածաշարքն ուղղակի «Միլլիէթ» թերթէն.

Ձերմակ ռուսերու և անգլիացիներու օժանդակութիւնը ապահովելուն համար մէջտեղ մի միայն քիւրտերը մնացած էին։

Քիւրտերու անունով որոնց գրպանները լեցուիլը և որոնց օգտուիլը տեսանք առաջ։ «Հօյպուն»ի Սիւրիոյ մէջ կազմութիւնը Ֆրանսացիներու գործին շատ լաւ եկած էր։ Ի նպաստ Թիւրքիոյ Սիւրիացիներու օրէ օր աւելցող համակրանքն ու սէրը կը վախցնէ Ֆրանսան. մանաւանդ անոնցկը մտածէին որ օր մը այս երկու ժողովուրդները կրնային միանալ իրարու հետ։ Թէ՝ նման գործակցութեան և համաձայնութեան արգելք ըլլալու և թէ ալ այս երկու ժողովուրդները շարունակ իրարու թշնամի պահելու համար, Ֆրանսացիները որոշեցին Թիւրք և Սիւրիական սահմանը հայերով լեցնել։ Անմիջապէս 450 հայ ընտանիքներ տեղաւորեցին Անթաքիոյ մօտերը, որուն ժողովուրդը իր մայր հայրենիքին համար (Թիւրքիա ըսել կուզէ) հոգի կուտայ։

Վերջին տարիներս արտասահմանէն գալով Թիւրք և Սիւրիական սահմանին վրայ տեղաւորուող հայ գաղթականներու թիւը 1500 ընտանիքէ աւելի է։ Յունաստանէն, Պուլկարիայէն և Թիւրքիայէն գրեթէ բռնութեամբ դուրս հանուող այս հայերը, քանի մը ուղղութեամբ Ֆրանսացիներու կը ծառայէին.—

1.— Ասոնք կրնային նախապատրաստել այն յարձակումը, զոր քիւրտերը և հայերը պիտի կատարէին Թիւրքերու վրայ։

2.— Այս հայեր ցոյց տալիս իբրև մարդիկ, զոր Թիւրքերը ամբողջովին կողոպտած և վտարած են։ Այս իմաստով քարոզչութիւն եղաւ և մինչեւ Ազգ. Դաշնակցութեան դիմում եղաւ։

3.— Հայերուն կարեւոր դերքերտուին Սիւրիոյ մէջ, անոնց առջեւ բացին առեւտրական ամենակարեւոր աղբիւրները, զանոնք երեսփոխան և կառավարական մեծ պաշտօնատար դարձուցին, որպէսզի Սիւրիացիները հայերով զբաղին և ազատ թողուն գիրենք (Ֆրանսացիները)։

4.— Թիւրք և Սիւրիական վերջին սահմանազծման միջոցին, քիւրտերով և Թիւրքերով բնակուած 100 գիւղերու Սիւրիոյ Մնալը շատ պնդեցին Ֆրանսացիներ։ Անոնց նպատակն էր այս ձեւով հնարաւորութիւն տալ «Հօյպուն»ի որ կապ պահէ Թիւրքիոյ հետ և շարունակ սահմանային դէպքեր հանելով Սիւրիացիներու և Թիւրքերու միջև հակառակութիւն բաղեղէ։ Այլապէս Սիւրիոյ մանտան առնող Ֆրանսան Թիւրք գիւղերու մասին բրած պահանջներն ու պնդումները չպիտի ընէր։

Ալէքսանտրէթցիներու և Անտիոքցիներու տխուր կոծը այս անիրաւ գրաւման արդիւնքը չէ՞...։

Մինչեւ վերջին Սարարատի դէպքերը Ֆրանսացիները շատ օգնեցին «Հօյպուն»ին։ Եւ դեռ հիմայ իսկ անոնց յոյս և ուժ տալ խոստացողները Ֆրանսացիներ են։

Հայերը, քիւրտերը և Սիւրիացիները Թիւրքիոյ դէմ շարժման բերելու համար Ֆրանսական բրօբականտան իր պատերազմի միջոցին ունեցած բոլոր նրբութիւններով և կազմակերպութիւններով գործեց և դեռ կը գործէ։

ՍԱՐԱՐԱՏԻ ՎԵՐԶԻՆ ԴԷՊՔԸ

Քիւրտերը Թիւրքերէն բաժնել, զանոնք բնաջնջել և թէ ալ Թիւրքիան իր սահմաններուն վրայ միշտ զբաղուած պահել որքան Անգլիոյ և Ֆրանսայի, նոյնքան ալ Պարսկաստանի համար փափաքելի էր։ Քիւրտերու հանդէպ քիչ մը պաշտպանութիւն ցոյց տալով և Պարսկաստանի մէջ գտնուող քիւրտ աշիրէթները մեզ հետ զբաղեցնելով պարսիկ կառավարութիւնը քիչ մը յուսնչ պիտի առնէր, որովհետև ինք ձանձրացած էր անոնց անվերջ վէճերէն և տաղտուկներէն. միւս կողմէ Պարսկաստան այդ կերպով կը կարծէր որ իր սահմաններուն վրայ Ազրպէյճանցիներու մէջ օրէ օր աւելցող Թրքութեան գաղափարը կը տկարանար։

«Հօյպուն»ի գործի և շարժման սկսելուն համար ամէն բանէ առաջ դրամ պէտք էր։ Այս գործը հայերու անունով Փարիզի Դաշնակ կեդրոնախնդամներէն Զամալեան, քիւրտերու անունով ալ Պէտիրանիներէն Սիւրէյյա ստանձնեցին։

Զամալեան, Յունաստան, Պուլկարիա, Ռումանիա և Եգիպտոս շրջելով ճառեր խօսեցաւ, յօդուածներ գրեց, բայց հնչակներու տեւական քանդագատութեանց և լուսարձակութիւններուն հետեւանքով, ան չկրցաւ յուսացածին չափ դրամ հաւաքել։ Հայ Կարմիր Խաչի համար կամաւոր արձանագրելու ձեռնարկն ալ գրեթէ արդիւնք չտուաւ։

Միւս կողմէ Սիւրէյյա Ալին ալ քանի մը անգամ Ամերիկ ճամբորդելով զօրաւոր բրօբականներ ըրաւ և հոն գտնուող քիւրտերը խաբելու բաւական դրամ հաւաքեց։ Մինչեւ անգամ Տիթրոյիթի մէջ Թիւրք Կարմիր Մահիկին համար հաւաքուած դրամները իր գրպանը իջեցուց։

Այս բոլոր պատրաստութիւնները շատ բացայայտ կերպով կը կատարուէին և մեր կառավարութիւնը ամէն միջոց ձեռք կառնէր կանխելու համար զանոնք։

Պարսիկ կառավարութիւնը եւրեւութապէս բողոքող կը տեսնուէր իր սահմաններուն վրայ տիրող անապահովութեան համար։ Երկու կառավարութիւններու միջեւ երկար ատեն չարունակուող բանակցութիւնները, վերջապէս 1929 Ապրիլ 9ին վերջացան և մասնաւորաբար Եղրիի շրջաններուն մէջ գտնուող աւազակներու երկու տէրութեանց գործակցութեամբ բնաջնջումը որոշուելով պաշտօնական համաձայնութիւն գոյացած էր։ Բայց իրականութեան մէջ այդ որոշումը լոկ խօսք մնաց և Պարսկաստան ոչ մէկ ժամանակութիւն ցոյց չտուաւ։

Մինչդեռ աւազակները երբ մեր հետապնդումներուն և կրակին ենթարկուէին դիւրաւ կը փախչէին պարսկական սահման, որ անոնց հետապնդումն ու ձերբակալումը չատ դիւրին էր։ Այդ գործը կրնային ընել պարսկան ուժերը, անոնք սակայն եթէ չընէին մեր ուժերը ստիպուած էին կատարել։ Մեր յարձակման գործողութիւններէն առաջ Պարսկաստան ալ ընդունած էր այդ ծրագիրը։

Եղրի, երեք տէրութեանց սահմաններուն վրայ գտնուելով, աւազակներուն դիւրութեամբ պատրաստման կամ փախուստին նպաստաւոր ըլլալուն համար, պէտք էր սահմանային բարեփոխում մը ընել և մեզի ձգել Եղրին։ Երկու կողմի պատուիրակները 1929ին Պայազիտի և Իգտիրի մէջ հաւաքուելով գործի սկսան. սակայն կարգ մը անկարեւոր կէտերու յաւել պարսկի պատուիրակներուն ցոյց տուած գերժուարութեանց երեսէն, նորէն բանակցութեանց խզումը անհրաժեշտ դարձած է։

Պարսիկները երբ մէկ կողմէն սահմանային ապահովութիւն կուզէին, միւս կողմէ ալ սահմանային պզտիկ սրբագրութեան մը համար դժուարութիւն ցոյց կուտային, աւազակները պաշտպանելու, զանոնք մեզ հետ զբաղեցնելու և օտարներու հայւոյն աչքառելով մեզ քիչ մը ծախքի ենթարկելու համար։

Եղրիի վերջին դէպքը չսկսած Դաշնակ-Հօյպուն կազմակերպութիւններ Թաւրիզը կարծես Թէ կանոնաւոր պատերազմի մը բանակատեղին կամ հրամանատարանիստ քաղաք դարձած էր։ Հալէպէն Թաւրիզ եկող լրաբերներ, Պարսկաստանի սահմանային հրամանատարէն ուղղակի արտօնագիր ստանալ ուղղակի եղրի կերթային և կը տեսակցէին աւազակներու պետերուն հետ և պէտք եղած տեղեկութիւնները ստանալով կը վերադառնային։

Արարատի դէպքերուն ընթացքին, իրենց արբանեակները կրակին տակ թողելով Պարսկաստան փախան հետեւեալ հերոսները։

Պրօ Հասս Թէլլի (Արարատի Ա. շրջանակին կուսակալը), Իսան Նուրի (Հօյպունի Բարձր Գօմիսէրը և Եղրիի վերին հրամանատարը), Սրսրկանցի Թիմուր (Արարատի Ոստիկան-գունտերու հրամանատարը), Ֆէրզէնտէ (արեւելեան և հարաւային ճակատի հրամանատարը), Շէյխ Ապուլ Գատիր (Շէյխ Իլ Իսլամ), Շէյխ Թահիր (արտաքին կազմակերպութեան և տուրքի պաշտօնեայ), Շէյխ Ապուլ Վիհապ (ներքին նախարար)։

1 (Շար.)

ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Ի նպաստ ազգ. վարժարաններու կազմակերպուած պարահանդէսին բարձր հովանաւորութիւնը ստանձնած է Ն. Վ. Ցերէին նախարար Մուսա պէյ Նամմուր։ Բազմաթիւ բարձրաստիճան պաշտօնեաներ եւ տեղացի երեւելիներ ընդունած են իրենց ոգեւոր տոմսերը։ Ոեով կը կարծուի որ այս տարուան պարահանդէսը բացի նիւթական կարեւոր հասոյթէ մը, պիտի ըլլայ նաեւ զօրաւոր ազգակցերէն մէկը հայ եւ արաբ յարաբերութեանց ամրապնդման։

Այս տեսակէտով ուրեմն անհրաժեշտ է որ մեր ժողովուրդը այս տարի ջանայ աւելի բարձր պահել մեր ազգային արժանապատուութիւնը, իր լայն մասնակցութեամբ։ եւ ներկայանալի տարազով.

ԳՐՉԻ ԲԱՆՍԱՐԿՈՒՆԵՐ

«Բանսարկութիւնն զաս ոչ մեկ բանի կարող եմ» — I am nothing but critical. Շէքսպիրի Եակոյին խօսքն էր այդ, որ կը յարմարի մեր ներկայ բանսարկու գրչակներուն։

Քննադատութիւնը արդ չորոշուիր բանսարկութիւնէն։ Քննադատները բառարանէն դուրս ձգուած են պատկառանք, լրջութիւն և փափկանկատութիւն բառերը։ Եակոյի դերը կը կատարեն մեր գրչակները. շատ դիւրին դեր մըն է այդ, անարգել բանսարկելով։

«Սատկեցուցիչ այդ տուն, որ բընադատ մըն է». այս էր կէթէի պատասխանը. բայց անտարակոյս, այն քննադատներուն համար չէր իր այդ խօսքը, որոնք լրջութեան սահմանէն դուրս չեն ելլար. այլ այն ամէնուն համար՝ որոնք չափաւորութիւն կ'ընեն ոչ թէ մատենախօսութիւն։

Հրատարակուած կամ ցուցադրուած արուեստի յղացում մը եւ կամ հասարակութեան պատկանած ձեռնարկութիւն մը չեն կրնար դոցել քննադատին քերանը, այդ պարագային քննադատը իրաւունք ունի թերութիւնները մատնանիշ ընել, բայց միայն ցոյց տալով զանոնք, առանց տժարդի բացատրութեան։

Քննադատը գրած ատեն, միշտ միտքը դնելու է որ հեղինակին առջև կեցած, երես առ երես կը խօսի. բնական է որ այդ պարագային կրթութեան սահմանին մէջ կեցած, փափկանկատութեամբ դիտել կուտայ քննադատելի կէտերը։ Եւ հեղինակը կ'օգտուի դիտողութիւններէն։

Բանսարկու գրչակները կը յիշեն անշուշտ, որ Շուն հոնեար կոչուած, ստրուկ բայց բանիրուն Զօյիլ մը, քննադատելով Հոմերոսը, Սոկրատը և Պլատոնը ժողովուրդի գայրոյթին զոհ գնաց և ողջ ողջ Իզմիրի հրապարակին մէջ խարոյկի դատապարտեցաւ։ Հեռի՛ այդպիսի պատիժներ, այդպիսի փորձանքներ մեր Զօյիլներէն. սակայն լրագրի վարիչները պէտք չէ որ խրախուսեն յիշեալ գրչի բանսարկուները. աշխատակից մը ինչ որ ալ ըլլայ աւելի բանիրուն քան Զօյիլ մը, երբ բանսարկութիւն կ'ընէ ոչ թէ լրջամիտ գրախօսութիւն, առանց ակնածութեան այդ գրչակին թրդթերը կրակը նետել այրելու է։

Ներկայիս մէկ գրքին հարիւրմէկ քննադատներ կան, խնամութեամբ միայն՝ հեղինակը կ'ազատի բանսարկուներու տմարդի հարուածներէն։ Մեր հայ մամուլը գրախօսութեան կարևորութիւն չի տար ինչպէս եւրոպական մամուլը, որուն բովանդակութիւնը կրնամ ըսել ամբողջովին նոր հրատարակութեանց քննադատականն է. բայց հարկ է գիտնալ որ այդ բովանդակութիւնէն կարելի է օգուտ քաղել. մեր քննադատները կրնան դաս առնել այդ եւրոպացի քննադատներէն, դաս գրական, դաս կրթական։

Հարկ է ըսել նոյնպէս որ մեր մամուլը, նամանաւանդ ամերիկահայ մամուլը մատենախօսականին շատ քիչ կարևորութիւն տալով, հրատարակչականին անգիտակցաբար մահացու հարուած մը կուտայ։

Մեր մամուլը այլևս մոռցած է իր աւանդական դրչի և յեղուի պարկեշտութիւնը. մեր մամուլի վարիչները իրենց աշխատակիցներուն ներարկելու են գրական պատկառանքի սերմը։ Մեր քննադատները իրենց քննադատութիւններով կ'աշխատին քանդելու ուրիշներու ձգած կամուրջները. այդիպիսի հասայնջինջ չսատակութիւններով կ'երգեն պատուանդան մը կանգնել իրենց մամ կուռքերուն։

Քննադատը անաչառ ըլլալու համար, կանխակալ մտածում մ'ունենալու չէ, գրքի մը արժանիքը հասկնալու համար, զայն սիրելու է, թէև գրողը մեր թշնամին ըլլայ։ Առողջ չի կրնար սիրել. թէև իրոք սիրելի ըլլայ ատեցեալը։ «Հասկընալու համար, սիրեցն ամենեն լաւ միջոցն է։» Amnre, si, è miglior modo di comprendere.» այսպէս կ'ըսէ ներկայ ամենէն ուժանդաւոր քննադատ գրագէտ իտալացի Գօրձէչէ։

Ատոնցի «Բանբիր»ին մէջ Ռուբէն Զարդարդան վիպակ մը կը գրէր։ Ցիչեալ հանդէսին ամէն գրական նիւթերուն գրախօսականը կ'ընէի. և ահա Արփիարեան Արփիար ինձի նամակով մը գրեցի կուտար, որ գրախօսականիս մէջ Զարդարեանի մասին լուութեամբ անցնելու չէի. այդ լուութիւնս լռութեան արհամարանք մը կը համարէր։

Կը խոստովանիմ որ նոյն ատեն, չէի սիրեր նորեկ գրիչները. Զարդարեան նորերէն էր. ես եթէ սիրած ըլլայի զայն իրաւունքէ հասկըցած պիտի ըլլայի անոր գրական անվիճելի արժանիքը, ինչ որ ճանչցայ, երբ շատ տարիներ վերջը անոր հետ բարեկամացայ և սիրեցի անոր գրիչը։ Ուրեմն քննադատը իր դատաստանին մէջ չի վրիպելու համար, պէտք է սիրել։ Ամէն պարագային քննադատը հարկադրուած չէ իրեն անհաճոյ երեւցած գործ մը գնահատելու, լաւ է ազնուականօրէն լռել քան թէ տմարդի չարախօսել։ Մեր նոր գրողները կ'ուզեն առաջ երթալ, ճանապարհը բաց է. շատ՝ տանց ուրիշներու ոտքին վրայ կոխել անցնելու։

Հ. Ս. ԵՐԵՄԵԱՆ

Via Dimesse 1. PADOVA

ԿԱՐԻ ԵՒ ՁԵՒԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

Բարձր Թօմիսեռաբեռնեն վաւերացուած վկայեալ յայտնի դերձակուհի Տիկ. Մանկեան, իր առաջին դասընթացքի շրջանաւարտներ տալէ վերջ, յառաջիկայ Փեբր. 15ին պիտի սկսի երկրորդ դասընթացքի։ Երեք ամսուան կարճ ժամանակամիջոցի ընթացքին ամենաարդիական մեթոդով կը սարվեցնի կար եւ ձեւ։

Նոր դասընթացքին արձանագրուելու նամար պէտք է դիմել մինչեւ Փեբր. 15 իր դերձակատունը։ Բիւրեղ Թուռ Տօֆբեռ։

դիմաց։

ՎԵՐԾԻՒՇՈՒՄՆԵՐ (Բ.)

Ա Վ Ն Ի ՓԱՇԱ

ՍԻ

ՃՈՒԿ - ՄԱՐԶՊԱՆ (ՏԷՕՐԹ ԵՕԼ)

Մահը եւ կենսագրութիւնը

Ատանայի մէջ, անցեալ տարի, 10 Մարտ, բշ. կէսօրին զժուարաչընչութենէն մեռաւ Ճէպէլ Պէրքէթի երեսփոխան Միրլիվա Ավնի փաշա։

«Ենի Ատանա» թերթը, այն ատեն տուաւ Ավնի փաշայի մահուան պարագաները և պատմեց յուղարկաւորութեան մանրամասնութիւնը։ Այդ թերթը, մեռնողին կենսագրականին մէջ, առաջին կարգի վրայ, ընդգծեց։

— Ողբացեալը, ընդհ. պատերազմի միջոցին իր Ծանտարմըրիի հրամանատար, Ատանայի մէջ այնքատած ու «մանաւանդ» այն ատեն Հաճընի հայոց կառավարութեան դէմ կազմակերպած ըմբոստութեան ծրագիրը երեւան հանելով այդ կազմակերպութեան հրացանները հաւաքած էր»։

Ան եղած է նաև «Միլլի» չարժումին Պիղայի և աւելի ուշ, Գանիայի դէպքերուն, քաղաքի զին. ուժերու հրամանատարը։

Մեռած ատեն Ճէպէլի Պէրքէթի երեսփոխան էր։ Ատանայի մօտ Ինճիրլիի մէջ ագարակ կը մշակէր։ Ունի երկու մանչ, որոնցմէ մին Ամերիկայի մէջ կ'առնէ ուսումը։

* * *

«Փաշա» տիտղոսը, Քէմալական կառավարութեան օրով տրուեցաւ անոր։ Մենք զինք կը ճանչնանք «Ավնի պէյ» անունով։

Ընտանեկան, լեցուն, կարմրադէմ, փոքր պեխերով «առնաւուտ» մը էր 1915ի առաջին եռամսեայի, ուր յանախ երեւցաւ ան Ճուկ Մարզպանի (Տէօրթ-Եօլ) մէջ։

Իրմէ առաջ, Ծանտարմըրիի և եւերեպաշ գունդի հրամանատարն էր Զէրքէզ Եօմէր Լութֆի պէյ, հսկայ, ուռած, անճոռնի մարմինով հազարապետ մը։

Այս երկուքէն զատ Ճուկ-Մարզպանի ճակատագրին հետ ժամէն խաղացողներն էին Ծանտարմըրիի տեղուժերուն հրամանատար՝ հազարապետ Հասան և ոստիկան Քօմիսէր մը, որուն մոռցուելիք անունը՝ մոռցեր եմ։

Ավնի պէյի այցելութիւնը ի Տէօրթ-Եօլ կապ ունէր գմնդակ դէպքերու հետ։

Առաջին անգամ եկաւ ան՝ 1914ի Դեկտեմբերին, ուր անգլ. «տ'Օրիւս» յածանաւը ռմբակոծեց Այէքսանտրէթ-Թօփրագ-Գալէ գիծը։

Այդ պահուն տակաւին չեշտուած հանգամանք չունէր հայոց հակամարտ Դաշնակիցներուն ի նպաստ, բայց կասկածելի երեւոյթներ ու պատմութիւնը կը ստիպէին թիւրք կառավարութիւնը, որպէսզի վերապահ ըլլայ Տէօրթ Եօլի հայութեան հաւատարմական զգացումներու մասին։

Այս վերապահութիւնը, զոր բանալու համար ամէն հաւատիք ու զոհողութիւն ցոյց տուաւ Ճուկ-Մարզպանի հայ բնակչութիւնը, կասկածի փոխուեցաւ 1915ի Յունուարին, երբ Սայֆեան Յակոբ անունով մէկը՝ «Տօրիւսէն ելաւ ու այցելեց Տէօրթ Եօլը։

Թիւրք կառավարութիւնը, որ հասկցաւ թէ Սայֆեան, Կիպրոսէն եկած էր ու լրտես էր Դաշնակիցներու հաշուոյն, այս այցելութեան մէջ տեսաւ Տէօրթ Եօլցիներուն կողմէ՝ հանդէպ թիւրք պետութեան՝ դաւաճանութիւն մը։

Այս հաստատումը, թիւրք իշխանութեանց կողմէ, աւելի հաստատ հանգամանք ստացաւ, երբ Յակոբ Քէօչկէրեան անուն Ճուկ-Մարզպանցին, ձերբակալուեցաւ ծովեզերեայ ճահիճներուն մէջ։

Քէօչկէրեան՝ Ատանայի կոտորածի վաղորդայնին, սպաննելով իր պատիւն արատաւորող թիւրք մը, փախած էր Կիպրոս ու այժմ, 6 տարի յետոյ, Տէօրթ Եօլ կը դառնար՝ Դաշնակից յածանաւի մը մէջն։

Այս երկու լրտեսական չշոչափելի արարքներուն վրայ, աւելցաւ երրորդ դէպք մը, բան որուն Տէօրթ Եօլի «Մեծ»ները ժողով մը ընելով «Տօրիւսին» լուր ղրկած էին, իբր թէ, զորք ցամաքանուսի պարագային, Տէօրթ Եօլցիները, պատրաստ էին կոնկէն հարուածելու թիւրք ուժերը։

Ու ձերբակալուեցան Ճուկ Մարզպանի «մեծ»երը, ընդ որս ես՝ որպէս տնօրէն Ազգ. կեդր. Վարժարանի։

Այս երեք դէպքերը, բաւական եղան ամայցնելու Ճուկ Մարզպանը, որ 1896ին.— 1909ին հայկական ջարդերու ընթացքին, ցոյց էր տուած հերոսական ինքնապաշտպանութիւն։

Ավնի պէյ եղաւ այս ներկայացումի դեկավար դերակատարը, որպէս հրամանատար Հիւս. Կիլիկիոյ ուժերուն և Նախագահ՝ Ատանայի Պատերազմական Ատեանին։

Անոր տուած վճիռներով է որ կախաղան բարձրացան կամ գնդակահարուեցան, մտաբերածներս միայն թուելով.

1 Յակոբ Քէօչկէրեան Տ. Եօլցի
2 Յովհաննէս Պարեան »
3 Գրիգոր Կէօյժանոսեան »
4 » Կէօյմանէսեան »
5 Վանէս Քիւչիւկվանէսեան »
6 Գէորգ Գապալանեան »
7 Քէրովբէ Քէչիչեան Ալեքսանթ.
8 Լեւոն Պագալ Ատանացի
9 Յովսէփ Խասուրեան Հաճընցի
10 Վահագն Տաթեւեան (Տեսուչ)
11 Կարապետ Կիզիրեան Հաճըն
12 Արամ Պոյաճեան »
13 Նազարէթ Ներսիսարմեան »
14 Լուսանկարիչ Տրդատ Տրապզոն
15 Դեղագործ Թ. Քէչիչեան Մերսին
16 Աբրահամ Թամնեզեան »
17 Բիւզանդ ... Գոնիա
18 Ահարոն ... Հաբուսիէթ
19 Իսկէնտէր ... Էքպէզ
20 Երեք Ամանոսցիներ։

Ու քիւրտեր և հայեր, հայե՞ր ու հայեր։

Ավնի պէյն էր որ, Բանմի պէյ անուն հարիւրապետի մը հետ, վերցուց «Քիւնրմբազը», աքսորեց Այդրանէն հայ բանուորները, Մարաշի ճամբով։ Ավնի պէյն էր որ մահուան վճիռն արձակեց ամէնասիրուն հայաքաղաք Ճուկ Մարզպանին-Տէօրթ Եօլին, մեր սիրուն հայրենիքին, հիշդ կէսթէի երգած «երկիրը՝ ուր նարինջենիները կը ծաղկին»։

Եւ այս բոլորը, ոչինչ պատճառներով, փաուն փաստերով, անհիմն զրպարտութիւններու վրայ հիմնուած։

Եթէ օր մը, Ավնի պէյին Ամերիկայի մէջ ուսում առնող զաւակրուզէ իր հօր վրայ հոգեհանգիստի աղօթք մը ըսել տայ, թող արտասանել տայ Ճուկ Մարզպանին, իր հօր աւերած հայաքաղաքին, հետեւեալ զովքը՝ զոր երգած է անանուն ասուղ մը։

Մրտիկ ըրէ՛ք, իշխա՜նք, ես պատմեմ ձեզի,
Բահան, սմբուլ, վարգեր, զարդն են Տէօրթ Եօլին,
Պարտեզներէն կուգայ երգը սխալի,
Այնքա՜ն անոյշ, քաղցր է լեզուն՝ Տէօրթ Եօլին։
Տէօրթ Եօլի քաջերը կը նստին ի թախտ,
Կ'արբենան ու կ'երգեն կոյս սէրը ազատ
Սերկեւիլ, Թուրինջէն ու նուռէն ի զատ.
Նարինջէն կը հոսի շաղը՝ Տէօրթ Եօլին։
Գիւղեր ունի տաճարներով, կըներով,
Տուներ ունի ճամբաներով, յարկերով
Իշխաններու նըման հարուստ մարդերով,
Դրբախտի պէս չէն է կեանքը՝ Տէօրթ Եօլին։
Հինգ զուրուշ կ'առնայ սնուցը՝ կը չինող,
Երեք զուրուշ կ'առնէ նարինջը փաթթող,
Եթէ դար ալ անցնի չի մոռնար տեսնող,
Ամէն օր ի շահ է ձեռքը Տէօրթ Եօլին։
Տէօրթ Եօլին անունը լսեց ողջ աշխարհ,
Մեծնար իր համբաւը, իշխան ու ազնար.
Նարինջ քաղողն այնպէս ոսկի կրնան՝ տանար,
Աշխարհի մէջ զոյգը չի կար՝ Տէօրթ Եօլին։
Ա՛յո՛ղ եմ ու անկեղ՝ խօսքերուս մէջ աս.
Գիւղեցիկներ ունի աննման, անհաս.
Նահանգը՝ Ատանա, կեդրոնը՝ Փայաս,
Իզմիրլի, Օճագլը գիւղեր՝ Տէօրթ Եօլին։

ՄԱՐՏԻՐՈՍ ՏԷՐ ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ
Այէքսանտրէթ
8 Դեկտ. 1930, Գէյրութ (Շար.)

ՄԱՄԸԼԹԷՅՆԻ ԹՈՔԱԽՏԱՆՈՑԻՆ ՀԱՇԻՒՆԵՐԸ

Բ. ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

Մամբլթէյնի թոքախտաւորաց հիւանդանոցի Քննիչ Յանձնախումբս երկար աշխատանքներէ և քննութիւններէ վերջ կը յայտարարէ որ՝ —

Ա.— Հիւանդանոցին ներքին կարգն ու սարքը աչքի առջև ունենալով հոն կը նշմարուի որոշ հետաքրքրութիւն, խնամք և բարեյաջող, առողջապահական տեսակէտով թէև թերութիւններ ունի, սակայն հեռի է սպանդանոց մը ըլլալէ և տուեալ պայմաններու մէջ կարելի է նկատել բաւարար. բացառութիւն նկատելով միջավայրի եօլին, մեր սիրուն հայրենիքին, հիշդ կէսթէի երգած «երկիրը՝ ուր նարինջենիները կը ծաղկին»։

Եւ այս բոլորը, ոչինչ պատճառներով, փաուն փաստերով, անհիմն զրպարտութիւններու վրայ հիմնուած։

Եթէ օր մը, Ավնի պէյին Ամերիկայի մէջ ուսում առնող զաւակրուզէ իր հօր վրայ հոգեհանգիստի աղօթք մը ըսել տայ, թող արտասանել տայ Ճուկ Մարզպանին, իր հօր աւերած հայաքաղաքին, հետեւեալ զովքը՝ զոր երգած է անանուն ասուղ մը։

Մրտիկ ըրէ՛ք, իշխա՜նք, ես պատմեմ ձեզի,
Բահան, սմբուլ, վարգեր, զարդն են Տէօրթ Եօլին,
Պարտեզներէն կուգայ երգը սխալի,
Այնքա՜ն անոյշ, քաղցր է լեզուն՝ Տէօրթ Եօլին։
Տէօրթ Եօլի քաջերը կը նստին ի թախտ,
Կ'արբենան ու կ'երգեն կոյս սէրը ազատ
Սերկեւիլ, Թուրինջէն ու նուռէն ի զատ.
Նարինջէն կը հոսի շաղը՝ Տէօրթ Եօլին։
Գիւղեր ունի տաճարներով, կըներով,
Տուներ ունի ճամբաներով, յարկերով
Իշխաններու նըման հարուստ մարդերով,
Դրբախտի պէս չէն է կեանքը՝ Տէօրթ Եօլին։
Հինգ զուրուշ կ'առնայ սնուցը՝ կը չինող,
Երեք զուրուշ կ'առնէ նարինջը փաթթող,
Եթէ դար ալ անցնի չի մոռնար տեսնող,
Ամէն օր ի շահ է ձեռքը Տէօրթ Եօլին։
Տէօրթ Եօլին անունը լսեց ողջ աշխարհ,
Մեծնար իր համբաւը, իշխան ու ազնար.
Նարինջ քաղողն այնպէս ոսկի կրնան՝ տանար,
Աշխարհի մէջ զոյգը չի կար՝ Տէօրթ Եօլին։
Ա՛յո՛ղ եմ ու անկեղ՝ խօսքերուս մէջ աս.
Գիւղեցիկներ ունի աննման, անհաս.
Նահանգը՝ Ատանա, կեդրոնը՝ Փայաս,
Իզմիրլի, Օճագլը գիւղեր՝ Տէօրթ Եօլին։

ՄԱՐՏԻՐՈՍ ՏԷՐ ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ

Գ.— Հանրութեան ուշադրութիւն դարձնելով այս ճշմարտութիւնները կը յուսանք որ բարեբար անդրադարձում կունենայ հաստատութեան ապագայ գործունէութեան և մասնաւորաբար բարեւոքման տեսակէտէն և վերջացնելէ առաջ պարտ կ'զգանք ըսել թէ այս հաստատութիւնը որոշ սրբագրութիւններով անշուշտ կարելի է նիւթական, առողջապահական և վարչական տեսակէտներով աւելի լաւագոյն պայմաններու մէջ դնել, եթէ հասարակութեան լայն խաւերը իրենց նիւթական և բարոյական լայն մասնակցութեամբը օժանդակ հանդիսանան Մամբլթէյնի թոքախտաւորաց հիւանդանոցի Ինամական Մարմնին. Ազգային այս հաստատութեան վերաբերմամբ այս պէտք է ըլլայ ամէն հայու մտահոգութիւնը՝ ամէն զնով լաւագոյն պայմաններու մէջ կանգուն պահել Մամբլթէյնի թոքախտաւորաց հիւանդանոցի Ինամական Մարմնին։

Քննիչ Յանձնախումբ
ՏՕՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ
ՏՕՔԹ. Մ. ՀԱՅՐԱՊԵՏԵԱՆ
Ն. ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ
ՀՄԱՅԵԱՆ ԳՐԱՆԵԱՆ

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ ՄԷ ՁԱՅՆԸ ԻՐ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ

Մարաշցիք, Անդր-Նահրի մէջ ապրող չիներ «Նոր Մարաշը»։

Այսօր ուր որ գաղթականութիւն մը կայ, հոն մատուռի մը և նախակրթարանի մը հարկադրող պէտքը կը զգուի։

«Նոր Մարաշի», «Ս. Քառասուն Մանկանց եկեղեցւոյ եւ վարժարանի շինութեան ցանձնախումբն» այլ ելնուած է չինարարական աշխատանքի և հրատարակած սրտառուչ կոչ մը՝ ուղղուած սրտցաւ և բարեպաշտ մեր ժողովուրդին։

Ցանձնախումբը, մեր ժողովուրդը կը հրաւիրէ որ լսէ Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի ձայնը «եկայք տիեզերք Ս. զեռանցն Լուսաւոր» և նիւթապէս ու բարոյապէս օժանդակի իրենց վսեմ ձեռնարկին։

Հայուն պատմանան հիմնական ժայռերէն մէկն է իր եկեղեցին։

Հայ եկեղեցին ո՛չ միայն տաճառ մըն է, ուր հոգեւոր երգեր կ'երգուին և սաղմոսերգութիւններ կ'ըլլան, այլ և անկիւն հիմն է մեր ամբողջ էութեան։ Հոն խտացած են դիզարուեստ գրականութիւն, պատմութիւն և դիցաբանութիւն։

Հայ ժողովուրդը իր եկեղեցիին ապաւինելով, ո՛չ միայն միաբութեան և կապակցութեան կեդրոն մը գտաւ անոր մէջ, այլ և փրկութեան տապան մը, որուն մէջ ապաթեց ու պահեց ինչ որ զինքը անցեալին հետ կը կապէր՝ աւանդութիւններ և սովորութիւններ, լեզու և գրականութիւն։

Ինչպէս ուրիշ թուականներու, 1920 Յունուարի մէջ ես Մարաշ և Զէյնթիլիլիէն մինչև Իսլահիէ՝ տասնչորս հազարէն աւելի սիրելիներս հուրին, սուրին և ձիւն ու բուքին զոհ տուող ժողովուրդի մը վերապրողները՝ այսօր իրենց արիւնոտ սրտերը կը բանան բարեկեցիկ և քիչ չատ նիւթապէս ի վիճակի եղող հայերու իսկմտանքին առջև։

Հայ եկեղեցիին մէջ, հայ ժողովուրդը ինքզինքը իր տան մէջ կ'զգայ։ Եկեղեցին մարդուս սրտին, հոգիին հետ գործ ունի։

Ցանձնախումբը կը բաղձայ մտիրակոյտ իր Ս. Քառասուն Մանկանց եկեղեցին և դպրոցը քով քովի կանգնած տեսնել հոս օտար աստղերու տակ, որպէսզի անոնք ըլլան գէթ ներշնչարաններ իրենց տարաբախտ ժողովուրդին և անոնց սիրուն պտտիկներուն։

Ամէն ոք պէտք է զգայ թէ, ինք ժառանգորդն է դարաւոր հնութիւնն մը որ միշտ նոր է մնացած շնորհիւ իր անմեռ արժէքներուն — իր հոգեշունչ շարականներուն, իր շքեղտիտան ծէսերուն, իր ինքնայատուկ արարողութեանց, և իր աւտարանական հարազատ վարդապետութեանց։

Ամէն անոնք որոնք օգնութեան կը հասնին՝ գերեզման մը չինած կ'ըլլան իրենց նահատակներուն։

Գիտնանք թէ շատ մը սրտատրոփներ հրոյնարակ եղան Մարաշի Ս. Քառասուն Մանկանց և միւս սրբավայրերուն մէջ։ «Նոր Քառասուն Մանկանցի հիմը և դրուած իւրաքանչիւր քար ու չաղուած հողի կոտոր՝ նահատակուած մեր պապերներու արիւնն ու ոսկորը ցոյց տալու համար։

Ինչպէս ուրիշ թուականներու, 1920 Յունուարի մէջ ես Մարաշ և Զէյնթիլիլիէն մինչև Իսլահիէ՝ տասնչորս հազարէն աւելի սիրելիներս հուրին, սուրին և ձիւն ու բուքին զոհ տուող ժողովուրդի մը վերապրողները՝ այսօր իրենց արիւնոտ սրտերը կը բանան բարեկեցիկ և քիչ չատ նիւթապէս ի վիճակի եղող հայերու իսկմտանքին առջև։

Հայ եկեղեցիին մէջ, հայ ժողովուրդը ինքզինքը իր տան մէջ կ'զգայ։ Եկեղեցին մարդուս սրտին, հոգիին հետ գործ ունի։

Ցանձնախումբը կը բաղձայ մտիրակոյտ իր Ս. Քառասուն Մանկանց եկեղեցին և դպրոցը քով քովի կանգնած տեսնել հոս օտար աստղերու տակ, որպէսզի անոնք ըլլան գէթ ներշնչարաններ իրենց տարաբախտ ժողովուրդին և անոնց սիրուն պտտիկներուն։

Ամէն ոք պէտք է զգայ թէ, ինք ժառանգորդն է դարաւոր հնութիւնն մը որ միշտ նոր է մնացած շնորհիւ իր անմեռ արժէքներուն — իր հոգեշունչ շարականներուն, իր շքեղտիտան ծէսերուն, իր ինքնայատուկ արարողութեանց, և իր աւտարանական հարազատ վարդապետութեանց։

Ամէն անոնք որոնք օգնութեան կը հասնին՝ գերեզման մը չինած կ'ըլլան իրենց նահատակներուն։

Գիտնանք թէ շատ մը սրտատրոփներ հրոյնարակ եղան Մարաշի Ս. Քառասուն Մանկանց և միւս սրբավայրերուն մէջ։ «Նոր Քառասուն Մանկանցի հիմը և դրուած իւրաքանչիւր քար ու չաղուած հողի կոտոր՝ նահատակուած մեր պապերներու արիւնն ու ոսկորը ցոյց

Սուլթան Համիտ

ԻՆՉՊԷ՞Ս Կ'ԸՆՏՐՈՒԷՐ ՆՈՐ ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ

Վ.Ա.Ց ԱՑՆ ՄԱՐԴՈՒՆ ՈՐ ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԻՏԻ ԿԱՍԿԱԾՔԸ ԿԸ ՀՐԱՒԻՐԷՐ

Ան նստելուն պէս, Մուրատ էֆէնտին ծաղրական չեշտով մը ըսաւ.

— Ըսէ՛ նայիմ, Զիվէր պէյ, ի՞նչ կայ ինչ չկայ. մեր հօրեղբայրը այսօր ալ ինչեր ըրաւ։

Զիվէր պէյ Մուրատ էֆէնտիի հաճելի ըլլալիք կարգ մը խօսքեր ըրաւ։ Սուլթան Ազիզին հացով ապրող այս մարդուն այս կերպ արտայայտութիւնը ապերախտութենէն ուրիշ ինչո՞վ կը բացատրուի։ Աշխարհի մէջ ասանկ մարդիկ ալ կան, մարդ օրինակուելու է ասկէ, ըսաւ Սուլթան Համիտ։

Պէտք է գիտնալ ոսկային որ՝ Սուլթան Համիտի կասկածը հրաւիրելու համար անպայման մէջտեղ պատճառ մը զոյութիւն ունենալը անհրաժեշտ չէր։ Տեղէ մը եկած ուէ լրատուութիւն կամ ժուրնալ, անոր հանգիստ ընելիք ուէ մէկ մամուն իրեն հաղորդուած մատնութիւն մը բաւական էր թագաւորի բոլոր կասկածները արթնցնելու։ Այս պարագան պէտք է վերագրել Սուլթան Համիտի բնածին մէկ յատկութեան։ Իր գահի վրայ գտնուած միջոցին ան ոչ օրի վստահութիւն ունէր։ Իրմէ առաջ թագաւորներուն ինչպէս խաբուիլը և գահէն վար առնուիլը չատ լաւ գիտնալուն համար, կը փախնար որ ինքն ալ օր մը անոնց բախտին կ'արժանանայ. այդ պատճառով ամէն կարգադրութիւն կընէր և միջոցներ ձեռք կառնէր կանխելու համար ուէ հաւանական վտանգ։

Ահա՛ այդ մտահոգութիւնն է ժուռնալճիութեան ստեղծումին և հաստատման պատճառը։

Ճէվատ փաշայէն առնուած գիրքը յանձնուեցաւ Սաիտ փաշային։ Վարչապետի ընտրութիւնը իրեն յատուկ մանաւոր ձեւակերպութիւններ ունի։ Նոր վարչապետը և Շէյխ Իլ Իսլամը Եըլտըզի պալատէն կառք նստելով Պէյիքթաշ կիլիմային և անկէ չոգեմակոյկով Սիրքէճի կելլէին, ուրկէ ձի նստելով կը բարձրանային Բարձրագոյն Դուռ։ Վարչապետին եւ Շէյխ Իլ Իսլամին այս ուղեւորութեան միջոցին կ'ընկերանար Մապէյինի Ա. քարտուղարը։ Ա. քարտուղարը կը կարդար թագաւորական հրովարտակը և ատով վարչապետութեան և Շէյխ Իլ Իսլամութեան աթոռները կը գրաւէին։

Պաշտօնական արարողութիւններով հասանք Պապը Սիլի։ Թագաւորական հրովարտակը կարդացի։ Ես դեռ Ա. քարտուղարութեան նոր ընտրուած ըլլալուս համար այդ ձեւակերպութիւնները չատ լաւ չէի գիտեր։ Վարչապետի համար պէտք եղած արարողութիւնը լմընցնելէ և հրովարտակը կարդալէ վերջ, առանց հանդիպելու Շէյխ Իլ Իսլամին և անոր համար ալ պէտք եղած ձեւակերպութիւնները կատարելու պալատ վերադարձած էի։ Սուլթան Համիտ իմ չուտ գալս իմանալով, ըսաւ ինծի.

— Ինչո՞ւ չուտ եկաք.

— Թագաւորական հրովարտակը կարդացի Սուլթանս։

Սուլթան Համիտ հասկցաւ իմ տգիտութիւնս այդ օրէնքին, բայց զոհ մնաց. որովհետեւ ան չէր ուզեր որ իր Ա. քարտուղարը երկար ատեն հոս ու հոն մնար և յարաբերութիւն մշակէր Շէյխ Իլ Իսլամի հետ. չատ լաւ գիտէր որ Շէյխ Իլ Իսլամը ֆէթվայով մը կրնար զինք թաւալգլոր ձգել։ Ոչ ոք կրնար խիտ խիտ տեսնուիլ Շէյխ Իլ Իսլամի հետ և բարեկամանալ անոր։ Ամենախիստ և չատ ժուրնալները կուգային Շէյխ Իլ Իսլամութեան չուրջ և զինք ամենէն աւելի անհանգիստ ընողն ալ այդ ժուրնալներն էին։

Շէյխ Իլ Իսլամին պալատ եկած օրերուն ճամբուն վրայ պատահած մարդիկը գլուխին կը դարձնէին անկէ և կը խուսափէին անոր բարեւելէ։ Անոր բարեւ տալ և կամ ալ անոր հետ քանի մը բառ փոխանակել, մարդու մը համար ամենավտանգաւոր բանն էր։

Շէյխ Իլ Իսլամը պալատ գալուն պէս, ուղղակի Զիթ-Քէօչկիւ կերթար և հոն սենեակի մը մէջ կ'սպասէր, մինչեւ որ թագաւորական բաբեի արժանանար։ Անոնք վերջ առանձին պահ մը նստելէ վերջ, կը ճաշէր։ Եթէ ամագլուխ է, Մապէյինճի պէյերէն մէկը իբրեւ նուէր գուսար մը կը բերէր թագաւորէն որպէ վերջ ան կը մեկնէր պալատէն։

Սուլթան Համիտի չրջանին ամենանազդեցիկ և զօրաւոր Շէյխ Իլ Իսլամներէն մէկն էր Ճէվալէթթին էֆէնտին։ Դեռ ան Շէյխ Իլ Իսլամութեան քարտուղարը եղած միջոցին, կրցած էր թագաւորի համակրանքն ու վստահութիւնը շահիլ որու չնորհիւ 17 տարի կրցաւ Սուլթան Համիտի հետ գործել, հակառակ Շէյխ Իլ Իսլամներու հանդէպ անոր ունեցած կասկածներուն։ Իրականութեան մէջ Սուլթան Համիտի ընաւորութեան ոչ մէկ մարդ Ճէվալէթթին էֆէնտիի չափ տեղեակ էր։ Թագաւորի փափաքին համաձայն գործելու եւ չարժելու տեսակէտով ոչ ոք կրնար մրցիլ Ճէվալէթթին էֆէնտիի հետ։

Օր մը Ճէվալէթթին էֆէնտիի ի մեռնիլ ժուրնալ մը տրուած էր Համիտին։ Այս ժուրնալով Մուսա Քեազիմ և Գալէնտէր Հասան էֆէնտիներու Շէյխ Իլ Իսլամի հետ յարաբերութեան մէջ գտնուիլը և թագաւորի դէմ խորհրդակցութիւններ կատարուած ըլլալը և այդ խորհրդակցութեանց թէքքէի չէյխին ալ մասնակցիլը կը հաղորդուէր։

Այս լուրը կարեւոր էր և սարսափելի։ Շէյխ Իլ Իսլամի մօտ խորհրդակցութիւններ կատարել, թագաւորի դէմ ծուռ զակներ պատրաստել, Սուլթան Համիտին կը յիշեցնէր իսկոյն իրմէ առաջ կարգ մը Շէյխ Իլ Իսլամներու «ֆէթվա»ի պատմութիւնները, որոնց չնորհիւ թագաւորներ մէկ օրէն միւսը թաւալգլոր կիյնային։

Սուլթան Համիտ չէր ուզեր լուրը տարածել և աղմուկի տեղի տալ։ Նման ժուրնալ մը եթէ ուրիշի մը մասին տրուէր, անմիջապէս անոր բնակարանը կը խուզարկուէր, թուղթերը կը գրաւուէր, ինքն ալ գիշեր կամ ցերեկ չըսուելով կը բանտարկուէր կամ կ'աքսորուէր։ Մինչդեռ այս անգամ Ճէվալէթթին էֆէնտիին անունը կար խնդրին մէջ։ Եթէ եղած լրատուութիւնը ճիշտ չըլլայ Շէյխ Իլ Իսլամը վիրաւորուած կըլլայ, որով լուռ և զգոյշ քննութիւն մը յարմար տեսնելով, պաշտօն յանձնեց ինծի։

Պալատ հրաւիրեցի Մուսա Քեազիմ էֆէնտին և իր ընկերները և առանց բան մը զգացնելու ուէ մէկուն քննութեան ձեռնարկեցի։ Թէքքէի չէյխը, որուն մասնակցութիւնը կիմացուէր այդ խորհրդակցութեանց, յայտնի եղաւ որ երեք ամսէ իվեր հիւանդ է և տունէն դուրս չէ եղած. միւսներն ալ հաստատեցին տրուած ժուրնալին սուտ ըլլալը։

Այս պարագան ժանրամասնօրէն հաղորդեցի թագաւորին և զինք համոզեցի տրուած ժուրնալներու անստգութեան մասին։

* * *

Սուլթան Համիտի կողմէ կարգ մը մարդոց տրուած ամսականները, պետական գանձէն տրուած ամսականներու պէս կանոնաւոր և հաստատ էր։ Համիտ այս կերպով պետութեան ազդեցիկ մարդիկը երախտապարտ ձգելով իրեն կը համոզուէր որ անոնք հաւատարիմ կը մնան իր

ՄԱՐԱԶԱԽՏ ԺՕՖԻՐԻ ՎԵՐՋԻՆ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ՕՐԱԳՐՈՂԻ ՄԸ ՀԵՏ

Մարաջախտ Ժօֆր միշտ թըշնամի եղած է տեսակցութիւններու եւ հաղորդակցութեան միջոցներով միայն. լրագրողներ կրցած են յայտարարութիւններ կամ կարծիքներ առնել անկէ: Այս իրողութիւններուն առջեւ ամենէն ճարտար լրագրողները, որոնք գաղտնիքը գիտեն փակ դռներէն անցած դարձածը տեսնելու կամ մկան ճամբաներով ներս թափանցելու, խելքէ մտքէ անցած առիթներ ստեղծած են փափաքուած խօսքերը իմանալու համար մեծ զօրավարէն:

Լրագրող մը, այս ամառ, մարաջախտին հետ տեսակցութիւն ունեցած է եւ կարծիքներ առած է անկէ, մտերմիկ ու բոլորովին անպաշտօն վայրի մը...սափրիչին խանութին մէջ, եւ ինչ որ աւելի արժէք կուտայ այս տեսակցութեան, այն է որ մարաջախտին վերջին տեսակցութիւնը եղած է ան:

Լրագրող յանախորդը սափրիչին խանութը գացեր է վստահ ըլլալով որ թիչ վերջ մարաջախտն ալ հոն պիտի ըլլար. եւ իրաւ ալ ներս կը մտնէ Մարնի յաղթականը թեթեւ մը կորաքամակ, քաղաքային հագուստով, լամբակին վրայ ունենալով միայն զին. ժապաւէնը:

— Բարի լոյս, պարոնե՛ր, կ'ըսէ հանրապետական երկրին մարաջախտը. ժողովուրդի զաւկի սիրալիր վերաբերումով:

— Բարի լոյս, պարո՛ն մարաջախտ, կը պատասխանէ սափրիչը վաղեմի բարեկամի մը մտերմութեամբ, ինչպէ՞ս էք:

— Եթէ սրունքներս ալ գլխուս չափ ամուր ըլլային, շատ լաւ պիտի ըլլար:

Եւ մարաջախտը կը գանգատի յօդացաւէն:

Լրագրողը, որ մարաջախտի բովի թիկնաթոռին վրայ կ'ածիլուէր, գիտէր թէ, ան չի սիրեր բնաւ իր մասին խօսիլ, բայց սիրով կը պատասխանէր պատերազմի շուրջ եղած հարցումներուն եւ կը սկսի, մինչ մարաջախտի դէմքը օճառէ երեւոյթ կը ստանար:

— Պատերազմի շուրջ գրուած ո՞ր գրքերը կարդալու է, Պ. Մարաջախտ:

— Երեք գրքեր ամենէն աւելի հետաքրքրութիւն պատճառած են ինծի. հարիւրապետ Ֆօն Հասէի ճակատամարտը, յետոյ Տօքթ. Կըրինճէի Դիցուհիին ակնարկին տակը ու յետոյ՝ Ֆօշի լիճաձակները:

Մէջ կը մտնէ լրագրողին մեղսակիցը՝ սափրիչը, ու բոլոր սափրիչներու աւանդական յատկութեամբ խօսք կը խառնէ.

— Ֆօշը Քէլմանսօն չէր սիրեր:

— Պատճառներ ունէր, կը պատասխանէ Ժօֆր, Զինուորականներն ու քաղաքագէտները ամէն ատեն համաձայն չեն ըլլար:

— Ըսէք, Պ. Մարաջախտ, յանախ կը խորհի՞ք Մառնի ճակատամարտին վրայ:

— Այո՛, կը պատասխանէ Ժօֆր դանդաղօրէն. Եթէ Կալիէնին մտիկ ըրած ըլլայի, յարձակման հրամանը շատ կանուխ տուած պիտի ըլլայի: Բայց ուզեցի սպասել եւ պաղը ընտրել գիտցայ: Մնացեալը զինուորներն ու անոնց պետերն է որ ըրին: Հիանալի են Ֆրանսացի զինուորները: Իմ կարծիքով, անոնք եւ Գերմանները աշխարհի լաւագոյն զինուորներն են:

— Հապա Անգլիացինե՞ր, Ամերիկացինե՞ր:

— Ամէնն ալ սքանչելի էին եւ միացեալ ճիգերով է որ յաղթանակը շահուեցաւ:

Ժօֆր չի պատասխաներ:

— Խնդրեմ, Սէն Ժէրմէնի մէջ ինծի լաւ հաւ ծախող եւ պտղաւաճառ մը ցոյց տուէք, կը շարունակէ Մառնի յաղթականը, խոհարարուհիս խնդրեց եւ ամէն բանի համար հրամաններուս կը սպասէ:

Ցետոյ, Ժօֆրը կը ժպտի եւ կը մեկնի ըսելով.

— Ցտեսութիւն, բարեկամներս:

Ու ասիկա մարաջախտին վերջին այցելութիւնը կ'ըլլայ Սէն Էրմէնի իր սափրիչին:

պիտի տան: Այդ խոր հաւատքով [illegible] պիտի մտնենք նորակառոյց [illegible] սրբավայրերուն մէջ և ամէն [illegible] պիտի լսենք անոնց հանդիսաւոր [illegible] աղիողորմ ճիչերը. այո՛ արդեն բոլորը պիտի պարուրէ մեր անդունդը և մեր արցունքներով պիտի ողողենք մեր կոխած սուրբ տեղերը:

Հանգիստ չեն մեր նահատակները. քուն չուներ անոնք. կ'ուզե՞նք անգստացնել մեր անչիրիմ նահատակներու ոսկորները Աստուծոյ տան մէջ. «Եկայէ ինձ սուցուք ս. զգխորացն լուսոյ, քանզի իսկա ծագեաց մեզ լոյս, ի Հայաստան աշխարհիս»: ԳՐԻԳՈՐ Գ. ԳՈՒՏՈՒԼԵԱՆ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հ. ԳՐԻԳՈՐ Վ. ԳՈՎՐԻԿԵԱՆ

Խմբագրութեանս դրկուած մանուազդէ մը սրտի դառն կսկիծով կ'իմանանք դառնագոյն մահը՝ Վիճենական Մխիթարեան Ուխտի Ըհդհանրական Աբբայ եւ Մծբնայ Արխեպիսկոպոս Հ. Գրիգոր Վ. Գովրիկեանի որ տեղի ունեցաւ 20 Յունուար առաւօտեան ժամը 6ին, իր 91 ամեայ հասակին, Աբբայութեան 22րդ եւ եպիսկոպոսութեան 21րդ տարիին մէջ:

Հանգուցեալը սացեր էր Աւստրիական Երկաթեայ Թագի Բ. կարգի պատուանշանը:

Խմբագրութիւնս ցաւակցութիւն կը յայտնէ իր հոգեւոր զաւակներուն:

ԹԷՄԷԹԻԻ ՎԵՐԱԲՆՆՈՒԹԻՒՆԸ

Նախագահական որոշմագրով նշանակուած յանձնախումբը որ օրէնքի ծրագիր մը կը մշակէ Թէմքբիւի վերաբնութիւնը կատարելու համար, բուռն կերպով յառաջ կը տանի իր ուսումնասիրութիւնը: Անցեալ հինգշաբթի ժողով գումարեց ան եւ յետմուտի տնօրէն Էմիր Ձեմիլ Շեհնապի գրասենեակին մէջ ու ուսումնասիրեց ու մինչեւ կէս գիշեր:

Այս տուրքը որոշած է վաղերու հիմին վրայ: Անոր գանձումը ամէն տարի կը բարձրացնէ բուռն բողոքներ, տրուած ըլլալով Յետմուտի Նախարարութիւնը միայն նկատի կ'առնէ վաճառիրու 1922ին եղած գնահատութիւնը որ այդ ատենէն ի վեր զգալիօրէն փոխուեր է:

Կը կարծենք գիտնայ թէ յանձնախումբը նոր գնահատութիւն մը պիտի պահանջէ:

Նոր ծրագիրը կը նախատեսէ ընդհանրապէս լրագրողներու ամէն հարկէ ազատութիւնը: Գալով պաշտօնեաներուն, թիթեւացումներ նախատեսուած են ընտանիքի հայրերուն համար:

ՏԻՐՈՋԻՆԵՐՈՒ ՄԵԾ ՇԷՖԹ ԱՌԸԼԸ ՊԷՏՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Սիւրիոյ եւ Լիբանանի բոլոր տիրոջներու մեծ ցեխը Ն. Վ. Հիւսէյն Համատ հինգշաբթի Պէյրութ եկաւ Բ. Քոմիսէր Պ. Հաճի Բոնսոյին եւ հանրապետութեան նախագահ Պ. Շարլ Տէպպասին այցելելու համար:

Շաս մը երեւելիներ ու բարձր պաշտօնատարներ անոր տուն Ռէտիս պէյ Համատի տունը գացին, իրեն բարի գալուստ մաղթելու համար:

ԱՆՊԱՏԿԱՌ Է ՎԱՅՑԵՆԻ «ԼԻՐԲ ՀԱՅ ՄԸ»

«ԴԱՇՆԱԿ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ»

Պոլսական «Ազգամ» թերթը, «լիրբ հայ մը» վերնագրով հետեւեալ անպատկառ տողերը կը գրէ.—

Ոստիկանութիւնը Խաչիկ անուն լիրբ հայ մը ձերբակալած է: Այս լիրբ հերիքը երէկ, ժամը 15ի միջոցին, գլուխը տաքցնելէ վերջ, Եմիգուլէի պողոտային վրայ, Օսման էֆֆի սրճարանը երթալով սկսած է պոռչտալ, եւ երբ զինքը աքացիներով դուրս հանել կը փորձէին, դուռին ապակիները կոտրելով պոռացած է.

— «Է՛յ, այքերնիդ բացէք: Թուրք Հանրապետութիւնը մեռած է այլեւս: Աշխարհքի երեսը այս անունով կառավարութիւն մը գոյութիւն չունի: Թուրք չէ՞ք, բոլորիդ ալ կրծքը, ազգութիւնը... մենք Հայ ենք: Հայութիւնը ձեր կարծածին պէս մեռած չէ: Դաշնակ կառավարութիւնը ժամերս մեր ամբողջ երկիրը պիտի գրաւէ, վրէժխնդիր պիտի լուծէ:»

«Խաչիկ սրճեփ Օսման և աչկերտ Իպրահիմ էֆէնտիները ծեծած ու զինքը ձերբակալելու եկող ոստիկան Խալիլ էֆէնտին ալ կռուփի հարուածով մը գետին տապալած վրան իրայացած, սուրը մէջքէն հանած ու սրունքէն վիրաւորած է զայն: Խաչիկ պահականոց տարուած է:»

«Միլլիեթ» թերթն ալ միեւնոյն ձեւով եւ «Իաճնակ կառավարութիւնը» վերնագրով տայն վերջ այս լուրը, իր կողմէ կ'աւելցնէ.—

Խաչիկ կողմէ ըսուած այս խօսքերուն մէջ, մեր ուշադրութիւնը հրաւիրող բան մը կայ որ կը վերաբերի Դաշնակ կառավարութեան. Պէտք կա՞յ ըսելու թէ ան ի՞նչ ըսել կուզէ: Մեր երկրին մէջ տեսակ տեսակ բրօքականներ կը կատարուին և տեղ տեղ ալ թռչներ սրսկելու վրայ են: Ահա այս հայր դաշնակ կառավարութեան կողմէ թիւրքերը ցած տեսնող ու ի վնաս մեզի աշխատողներէն մէկն է:

Ժամանակէ մը ի վեր մեր թերթին մէջ շատ լաւատեղեակ ոճով մը կը գրենք այս տեսակ թշնամական բրօքականներու մասին. հասարակ ոստիկանական դէպքի մը առթիւ երեւան հանուող այս պարագան իսկապէս շատ կարեւոր է եւ ցոյց կուտայ մեր թշնամիներուն ոգին:

ԱՆՈՒԱՆԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԴԱՏ ՄԸ

Շաբաթ օրուան «Լա Սիրի»ի մէջ կը կարդանք.—

Յունուար 28 հինգշաբթի առաւօտ, Պէյրութի պաշտօնական դատարանը զբաղեցաւ Տիար Տօֆր. Հայրապետեանի «Լիբանան» հայաթերթի պատասխանատու Տնօրէնին դէմ բացած դատով:

Դատ բացողը կ'ամբաստանէր այս թերթի տնօրէնը որ իրեն հանդէպ անուանարկական յօդուածներ հրատարակած էր ու մասնաւորաբար գիրքը ամբաստաներ էր որպէս թեւադրիչը հայկական էմբի տան մը հիւրերու հրդեհումին որ հրամայուած էր Առողջապահական Պատասխանատուութեան կողմէ՝ ժանտախտը սանմանափակելու համար: Ասկէ զատ, այս թերթը կը պնդէր թէ Տօֆր. Հայրապետեան այս նոյն վնասակար նըպատակին համար, ժանտախտին վարակուած հայ հիւանդ մը դրեր էր քաղաքապետական բժիշկի մը:

Նիստին մէջ, քաղաքային կողմի փաստաբանը Մէքր Ապինատէր կարդաց մեղադրուած յօդուածներու Ֆրանսերէն թարգմանութիւնը: Ցետոյ ան առաջ բերաւ երկու վկայագիր մէկը՝ տրուած Լիբանանի հայ եկեղեցական իշխանութենէն, կը հաստատէ Տօքթ. Հայրապետեանի կատարեալ պատուաւորութիւնը, միւսը՝ քաղաքապետական բժիշկին՝ որ կը յայտարարէ թէ երբէք չիշեալ բրժիշկին կողմէ զրկուած հիւանդ չէ ընդունած:

Ցետոյ Մէքր Ապինատէր առաջանեց ըսելով՝ խիստ ամբաստանուած մը, պահանջընդդէմ լրագրող Ահմէտեանի դէմ զայն որակելով ճարպիկօրէն սպառնալիքով դրամ կորզող մը որ անպատուութիւն մրն է լրագրութեան համար:

Ըստ քաղաքային կողմի խնդրոյ ստարկայ անուանարկիչ յօդուածներ հրատարակուած են միայն վրէժ ուզելու համար Տօքթորէն որ մերժած էր բռնութեամբ բանանդադրելիը այս թերթին, անոր վերադարձնելով առանց իր կողմէ որեւէ պահանջի իրեն ուղղուած թիւերը: Ան 200 սիւր. ոսկի կը պահանջէ որպէս վնասուց հատուցում:

Հարցաքննուելով դատարանի ակնառու-նախագահ Շարլ պէյ Խուրիէն, պահանջընդդէմը չի գիտեր թէ ի՞նչ պատասխանէ մեղադրուած իրողութիւններուն շուրջ: Այս միջոցին քաղաքային կողմը, դիտել կուտայ թէ Պ. Ահմէտեան, «Լիբանան» հայաթերթին տնօրէնը, չի գիտեր իսկ կարդալ իր մայրենի լեզուն՝ հայերէնը: Ասիկա քաղցր զուարթութիւն մը կը պատճառէ հոծ բազմութեան որ կը հետեւէր նիստին:

Քաղաքային կողմի պահանջին վրայ դատարանը պատճառ կուտայ Մէքր Թիւրքիւճեանի, կատարելու մեղադրուած յօդուածներու թարգմանութիւնը ու իրեն կ'ընէ այս ատենանային համար տասը սիւր. ոսկի հատուցում մը: Ու սպասելով այս թարգմանութիւններուն, նիստը յետաձգուեցաւ յուլիսի փետրուար 12ին:

ԻՆՔՆԱՏԻՊ ՄՐՑՈՒՄ ՄԸ ՊԷՏՐՈՒԹ ՀՐԱՒԷՐ ԿԸ ԿԱՐԴԱՑ ԳԱՀԻՐԷԻ ԱՐԱԲԱԿԱՆ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԶԻՆ ՀԱՄԱՐ

Պէյրութի արաւի ձիերու տէրերը համախոհուելդ ձիարաւի վարչութեան հետ, հրաւէր կարդացին Սգիպտոսի ձիերու տէրերուն գտնելու համար արաբական լաւագոյն ձին: Մրցումը տեսի պիտի ունենայ Պէյրութի մէջ:

Ձիարաւի վարչութիւնը հազար եգիպտ. ոսկի նուէր մը պիտի տայ տանողին: Մրցող ձիերու երկու տէրերն ալ իւրաքանչիւրը հազար եգ. ոսկի գրաւ պիտի դնեն: Ասկէ զատ վարչութիւնը տէրերուն պիտի վերադարձնէ այս մրցումին մուտքի հասոյթին ու փոխադարձ գրաւի տանին կէսը:

ՈՃԱՐԱԳՈՐԾ ՄԸ ՏԱՍԸ ՏԱՐՈՒԱՆ ԲԱՆՏԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԿԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԻ

Ուրբաթ, ոճրագործ ատեանը տասը տարուան բանտարկութեան դատապարտեց Ամին Մոհամմէտ Ապտէլ Մալամ անուն մարդը, որ անցեալ Նոյեմբեր 30ին Ֆուսագին գիւղին մէջ, հաւի մը համար ծագած կռուի մը մէջ իր եղբայրը սպաննեց:

ԱՊՈՒՏ ՊԷՏԻ ՀԱՐՍԸ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ

Թրիբոլիի երեսփոխան Ապուտ պէյ էլ Ռաֆաքի հարսը տիկ. Լամիա էլ Ապուտ, որ վերջիս երկու տարուան բանտարկութեան դատապարտուեցաւ Աղդարութեան Խառն Ատեանին կողմէ, Մեն Թ'էլի ճիւանդանոցը փոխադրուեցաւ:

Դեռ յայտնի չէ թէ ինչ է անոր ցաւը:

ՎԵՐՋԻՆ ՓՈԹՈՐԻԿԸ ԶԻՒՆԸ ԿԻՐՃԵՐՈՒՆ ՎՐԱՑ

Անցեալ չորեքշաբթի, անձրեւախառն եւ ձիւնախառնաճեղ փոթորիկ մը փչեց ամէն կողմ եւ մեծ վնասներ պատճառեց ծովեզերքին վրայ գտնուող ամբողջ գիւղերուն:

Ձիւնը անանցնելի դարձուց կիրճերը: Տանր էլ Պէյսարի մէջ Դամասկոսի ճամբան գոցուեցաւ հինգշաբթի: Միւրիայէն եկող ճամբորդներ սպիտուեցան Հօմսի եւ Ռիւնգբրայի ճամբաները առնել: Ձրգիներն Պէսանի տանող ճամբուն մէջ 100 մէթր տարածութեան մը վրայ լեռներ գլորուեցան: Հանր. Շինութիւնց պատասխանատուները ճամբաները մաքրելու վրայ են:

ԶԻՒՆԸ ՊԷՏՍԱՐԻ ԱՆՑԵՐԻՆ ՎՐԱՑ

Յունուար 29ին ցաւ մը ինքնաշարժներ որ փորձեցին անցնիլ Տանիր էլ Պէյսարի անցքին, ձիւներու մէջ մնացին, անցքին փիչ մը հեռու տեղ մը: Պէյսարի ու Մէնյրիցի ոստիկան-զինուորները անմիջապէս ճամբորդներու օգնութեան հասան: Անձի վնաս չպատճառեցաւ: Ճամբորդները յաջողեցան Պէյսարի կայարանը գալ ու կառք առնել Պէյրութի եւ Դամասկոսի վրայ:

Բանի մը վարիչներ մնացին ոստիկան զինուորներու օժանդակութեամբ իրենց կառքերը ձիւներուն մէջէն հանելու համար:

Ներքին Նախարարութիւնը հաղորդեցաւ կ'իմացնէ թէ՝ Տանր էլ Պէյսարի ու Մանանի ոստիկան զինուորներու նոր կայանները շինուած են իբրեւ կայան-ապաստարան գործածելու համար:

Գիտեր թէ ցերեկ ատեն, վտանգի մէջ եղող ճամբորդները կրնան գիտերել այն տեղ:

Այս կայաններուն մէջ միսօ պատրաստ պիտի գտնուի բուհերու, բրիչներու, պարաններու ու ուսելիքներու նոխ մթերք մը:

ՊԱՐՍԻԿ ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐԸ

Պարսկասանանի Պէյրութի հիւպատոսը մերժեց «վիզա» ընել Պարսկասանեն ծովային ճամբով ձեռք գցող ուխտաւորներու անցագիրներ. կը կարծուի թէ պարսկական կառավարութիւնը պարտադրեր է ուխտաւորներուն ճամբայ մը որ կ'անցնի սիւրիական եւ լիբանանեան հողերեն:

ՏՈՒՆ ՄԸ ԿԸ ՔԱՆԴՈՒԻ 3 ՄԵՌԵԱԼ 2 ՎԻՐԱՒՈՐ

Հարաւային Լիբանանի Գանի ՔաֆարՌիման գիւղին մէջ տառաւօտուայ ժամը մէկին երբ ամէն մարդ կը ննջեր, տուն մը փլչեցաւ տնեցիներուն վրայ:

Երեք մեռեալ եւ երկու վիրաւոր կը համրուին: Ֆաթմա Թալիպ՝ 35 տարեկան, Նուսէյպ՝ հինգ տարեկան ու ազգական մը Ալի Մուհամմէտ Թալիպ՝ 13 տարեկան վայրկեանական մահ մը ունեցան: Տան տէրը Ռաշիս Թալիպ ու իր աղջիկը Մարիամ հանուեցան քարերուն տակէն ու հիւանդանոց փոխադրուեցան:

ՎԵՐԱԴԱՐՁ

«Անիրաի խմբագրապետ Պ. Խալիլ Բուխյալ (վերադարձաւ Եգիպտոսէն, տասը օր Դամիրէ անցնելէ յետոյ: Մեր ակնառու պատասխանիցը առարկան եղաւ, սիրս. լիբանանեան գաղութին ինչպ'ս նաեւ եգիպտական օրաթերթերուն կողմէ, բազմաթիւ համակրանքի ցոյցերու.

ԿԸ ՀԵՐՔԵՆ

Անցուցած կը լիսեն մեր ընթերցողները թէ՝ ասկէ օրաթերթեր առաջ մեր լուրերու բաժնին մէջ հրատարակած էինք Պ. Վահան Մանուէլեանի կողմէ, հրատարակութեան համար մեզի դրկուած յայտարարութիւն մը, որուն համաձայն «Լիբանան» թերթը մօտ օրէն պիտի սկսէր հրատարակուիլ խմբագրութեամբ Պ. Վալադեանի եւ տնօրէնութեամբ Պ. Ա. Յովհաննիսեանի: Պ. Յովհաննիսեան օրին հերքած էր այդ լուրը: Այժմ, օրաթերթեր վերջ, ստացանք նաեւ հետեւեալ հերքմնագիրը.—

«Ազդակ»ի խմբագրութեան

Յարգելի՝ Պ. խմբագիր,

«Լիբանան» թերթի տնօրէն Պ. Ժ. Ահմէտեան, իմ բարեկամ Թ.ի միջոցով ինձ առաջարկած էր սանձնել իր թերթի խմբագրութիւնը: Ես սկզբունքով ընդդէմ ելլով առաջարկը, դրի իմ պայմանները, որոնցից մէկը՝ տնօրէնութեան փոխանցումն էր Պ. Վահան Մանուէլեանին:

Բոլոր այլ պայմաններս ընդունեցին, բացի այդ մէկից, որ սա կայնէ, ինձ համար, ամենէն կարեւորն էր, հիմնական. ուստի եւ, յայտարարում եմ այսու, որ «Լիբանան»ի հետ չունիմ առընչութիւն, հետեւապէս վաղաժամ ուրեմն եւ սրխալ պիտի համարել՝ Ազդակի մէջ տարածուած առաջ «խմբագրապետութեան» մասին երեւցած լուրը:

Ամենայն յարգանքով՝

Վ. ՎԱԼԱԴԵԱՆ

31 Յունվր. 1931

Պէյրութ

ՀՐԴԵՀ ՃԱՇԱՐԱՆԻ ՄԸ ՄԷՋ

Շաբաթ օր հրդեհ մը ծագեցաւ հաճարան եւ սրճարան «էլ Արապիթ»ի մէջ: Հրդեհը սկսաւ խոհանոցէն ու տարածուեցաւ մինչեւ մօտակայ սրահ մը, ոչնչացնելով մաս մը կարասիներէն:

Հրշեջները հիշդ ժամանակին հասնելով յաջողեցան մարել կրակը:

Կամաւոր հրդեհի մը կասկածելով Պ. Սուպհի Մահմասանի, հարցաքննիչ դատաւորը հրամայեց ձերբակալութիւնը հաճարանի տիրոջ Մոհամմէտ Իսոյի ու անոր քանի մը ատխատաւորներուն: Քննութիւնը կը շարունակուի:

ՄԱՐԴԱՍՊԱՆ ԱՆՈՀԵՄՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՃԱՌԱՒ

Հասպայայի մէջ Ապու Ղէյտա անուն մարդ մը, ատրճանակի մը հետ խաղցած պարագային անխոհեմութեամբ սպաննեց իր զարմիկը Քեասէմ Ապու Ղէյտա:

ԹՈՒՔԱՆՏԱՒՈՐՆԵՐ ԲԱՆՏԻՆ ՄԷՋ

Կ'իմանանք որ աւազուտքի բանտին մէջ կան բազմաթիւ թոքախտաւորներ որոնք մութ ու խոնաւ սենեակներու մէջ օրէ օր կը հիւծին: Տասն երկու օր առաջ տեղի ունեցաւ սոսկալի հոգեւարք մը սարսափած բանտարկեալներուն առջեւ:

Երեք բանտարկեալներ ալ կան որոնք ընդհանուր անդամալուծութենէ վարակուեր են ու չունին մէկը որ իրենց սպասարկէ կամ դիմումներ կատարէ ուր որ անկ է զանոնք բանտէն ազատելու համար:

ՀԱՄԵՐԳ—ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

ՊԷՏՐՈՒԹԻ ՀԱՅ ԲԱՂՈՔԱԿԱՆԱՑ ԺՈՂՈՎԱՍԻՐԱՀԻՆ ՍԷՋ

ՂԱԶԻՐԻ ԵՐԿՍԵՌ ԿՈՅՍԵՐՈՒՆ ԿՈՂՄԷՆ

Շաբաթ, 7 Փետրուար, 1931

երեկոյեան ժամը 8.30 ին

Ծանօթ.— Տոմսերը սանձայու համար դիմել՝ պրճճ. Մարաշեան եղբարց վաճառատունը, Մամբրէ Հիսարեան ու Վ. Ուզունեանի գրասենեակները եւ Ղեւոնդ Տեր. Պետրոսեանի՝ Լիկի սրահը:

Մարզական եւ Գեղարուեստական Երեկոյթ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՊԷՏՐՈՒԹԻ Մ. ՀԻՒՂԻ ԿՈՂՄԷ

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի 12ՐԴ. ՏԱՐԵԴԱՐՁԻ ԱՌԹԻՒ

Հայ Աւետարանական Ա. եկեղեցւոյ մէջ, հինգշաբթի 5 փետրուար 1931 երեկոյեան ժամը 8ին

Պիտի ըլլան բանախօսութիւն, նուագ, արտասանութիւն մարզանք սկաուտական երկու պատկերներ. եւայլն.—.

INSTITUT DE BEAUTÉ

Yamilé

ՄԻՊԷԼ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

ՍԱՓՐՉԻ ՆՈՐԱՀԱՍՏԱՏ ՍՐԱՀ

Բիի ՏԱՄԱՍ, ՔԱՐԱՔՈՆ ԱՊՏ, ՏՕՔԹ. ՄԵԼՔՈՆԵԱՆԻ ՆՈՐԱԿԱՌՈՑՑ ՇԵՆԵՔԻՆ ՏԱԿ

Ամենարդիական միջոցներով և մասնաւորաբար Փարիզէն բերուած մատերի վրայ կը կատարուի կանանց համար օնդիլասիօն, միզամբլի, բէնիքիւր, մենիւրիւլ, բէսիքիւլ եւայլն եւայլն, բոլորն ալ ելեւմտաբանութեամբ.

Առանձին բաժին մը ունի այրերու համար, ուր գտնցուած կրնան գտնել ամենաչիք ճաշակներն անգամ. ամէն բան արդիական և մատերի վրայ:

ԱՑՑԵԼԵՑԷՔ ՍԱԼՕՆ ԵԱՄԻԼԷՆ

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

ԻՐ ԿԵԱՆՔԸ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

— Մ. ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ —

Բարեկամի նուէր տրուելիք չեղ գիրք մը

ԳԻՆ 25 ՖՐԱՆՔ

Կեդրոնատեղի՝ Մամբրէ Հիսարեան թղթավաճառատունը.

= 176 =

նշմարեցին Ռէժիսը՝ այլափոխուած ու տժգոյն, որ բժիշկը իրեն կրթնցուցած էր.

Աւելի հեռուն, ետեւէն, գիւղացի մը Քօռային սանձէն բռնած կը բերէր զայն:

— Աս ի՞նչ կը նշանակէ, գոչեց կոմսը ահաբեկած:

— Ոչինչ... ոչինչ, պատասխանեց բժիշկը չուարուելի ժամանուած, ձիէն վար ինկած է և դժբաղդաբար երկաթեղէն կոորուածքներու վրայ, անկէ որ թեւին վրայ վերք մը բացուած և ոսկորը տեղէն խախտած է:

Կոմսը արձանացած մնաց, կարծես անոր գլխուն վրայ լախտի հարուած մը իջեցուցած ըլլային:

— Բան մը չէ՛, հա՛յր... չնչին ցաւ մը միայն, աւելցուց Ռէժիս զուարթօրէն:

— Ո՜հ, խե՛ղճ զաւակս, խոկալէս գուն անբաղդ տղայ մըն ես:

— Ի՞նչ չարաբաստիկ հով կը զարնէ այս օրերուս ձեր տանը, ըսաւ հոն գտնուող մարդուցմէ մին:

— Դժբաղդութիւնը միշտ այսպէս յանկարծական կուգայ, վրայ բերաւ ուրիշ մը. ի՞նչ տարօրինակ բան:

— Ուրեմն, տօքթէ՛օր, ի՞նչ ընել պէտք է, հարցուց կոմսը:

Իրարանցումի հարկ չկայ. հիմա վեր կ'ելլենք ու գարմանը կը կատարեն: Միայն ձեզմէ պիտի խնդրէի որ Մարդէնը և Միս Մօտ մեր քովը դրկէիք, որը լաւ գիտէ վէրք խնամելը և ինծի շատ օգտակար պիտի դառնայ... ձեր վերադարձին ամէն բան ի կատարուած պիտի գտնէք:

— Բայց, տօքթէօր, ես կ'ուզեմ անձամբ օգնել ձեզի:

— Ո՜հ ոչ, ես երբէք չեմ ուզեր որ հայրեր կամ մայրեր ըլլան վիրաւորի մը մօտը:

44 = 173 =

— Պիտի ուզէի անսիլաչափ կանչէինք զայն... անխոհեմութիւն է այս վիճակով ժամանակ կորսնցընել:

— Երկար առեն չպիտի սպասենք, անաւարիկ գըրեթէ արշալոյսը կը բացուի... գացէք հանգիստ ըրէք, շատ պէտք ունիք ատոր: Իսկ ես սենեակս կը քաշուիմ: Ձեզմէ միայն պիտի խնդրէի որ ժամը վեցին առեն ներս հոս գայիք. թիկնոցս վրան դնելու համար ինձ օգնելու: Այդ կերպով ո՛չ ոք պիտի տեսնէ այս թեւը... գացէ՛ք, խնդրեմ, բոլորիդին ուժաւորած եղած էք...

Նէ, չուզելով անոր սրտահատնում պատճառել, ցաւ ի սիրտ հնազանդեցաւ:

Անկողին չմտաւ, այլ թիկնաթոռի մը վրայ նեստեր ինքզինքը: Հանգչի՛լ... միթէ կարելի՞ էր սա իրեն հարմար: Գնանալ փորձեց, բայց հազիւ թէ աչքերը կը գոցէր ահա իր առջև կը պատկերանար Ռէժիսը ու այդ թշուառականին գոտեմարտնչումը, մութին մէջ չողացող սուրը, և կամ թեւին մխուած դաշոյնը... ու սոսկումով վեր կը ցատկէր:

Ժամը վեցը զարկած էր: Նէ ոգքի ելաւ ու գնաց կամացուկ մը հրեց փոքր սրահին դուռը: Ռէժիս արգէն հոն էր. անիկա իրեն ցոյց տուաւ ախոռի մը վրայ նեստուած թիկնոցը:

— Կը լսէ՞ք Քօռային վոնչիւնը... ըսաւ ան, կը նշանակէ որ Մարթէն պատրաստած է արդէն ամէն ինչ ու ինձ կը սպասէ:

— Ի՞նչ, գոչեց Մօտ դող ելած այս առտո՞ւ ալ ձի նստելու նպատակ ունիք:

— Շա՛տ որոշ է ամենօրեայ սովորութեանս համա՞ժամ... ժանաւանդ այսօր է որ սովորականէն բան մ'Ը փոխելու չէ:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԱՄԱՑՆԱՎԱՐ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Մոսկուա.— Պատերազմի գործավար պրն. Վորոշիլով կոչ մը ուղղեց հարայնավար երիտասարդութեան, յայտնելով թէ հարկ է աւելի մեծ շահագրգռութիւն մը ցոյց տալ դէպի գործերու մէջ։ Հայայնավար երիտասարդութեան հայագուժարը բանաձև մը քուէարկեց այս առթիւ, ուր կրսէ.—

Կեդրոնի, Ցանձնաժողովներու հայագուժարը և հայայնավար երիտասարդութեան կոմիտէն ամէն յարմար միջոցները ձեռք պիտի առնեն, աւելի մեծ մասնակցութիւն մը ունենալու համար սովիէթներու միութեան պաշտպանութեան հզօրացման մէջ և մասնաւորաբար օգնութեան հասնելու համար կարմիր քաղարի բանակին, ինչպէս նաև ծովային և օդանաւային ուժերուն։

Հայագուժարը կը նկատէ թէ անկարելի է հայայնավար երիտասարդութեան Միութեան շարքերը մնալ այն բոլոր անձերուն համար, որոնք կը ստորագնահատեն պատերազմի սպառնալիքը դէպի։ մարդանքը չեն կատարեր և չեն պատրաստուիր հաւանական պայքարներուն համար։

ԿԱՆՏԻ ՊԻՏԻ ՃԱՐՈՒՆԱԿԵ ԻՐ ՊԱՁՔԱՐԸ

Պօմպէյ.— Բիօթէրի խղճակիցը մասնաւոր տեսակցութիւն մը ստացած է Կանտիէն, որ վճռապէս հերքեց թէ քաղաքային անհնազանդութեան շարժումը պիտի դադրի քաղաքագէտներու ազատ արձակումով և հրամանագրերու յետս կոչումով։

Խնդրեց մամուլէն՝ ստուգել լուրերու ճշդութիւնը, նախ քան անոնց հրատարակութիւնը, առ՝նը առնելու համար սխալ մեկնաբանութեանց, այս տագնապալի օրերու ընթացքին։

Կացութիւնը պարզելու համար Կանտի յայտարարեց.—

Քաղաքային անհնազանդութիւնը յայտարարուեցաւ հայագուժարի գործադիր կոմիտէին կողմէ և կրնայ ետ առնուիլ, նոյն կոմիտէին որոշումով։ Առանց բոլոր բանտարկեալներուն արձակման և հարցին քննութեան՝ այդ բանը դժուար կ'ըլլայ եթէ ոչ անկարելի։

Յետոյ, անհրաժեշտ պիտի ըլլայ հասարակութեան և կառավարութեան համար ճանչնալ կացութիւնը այսինքն աղ շինելու իրաւունքը և օտար ըմպելիներու և կերպասներու պոյքոթի իրաւունքը։

Կանտի ըսաւ յետոյ թէ ինք այս պայմանները կը դնէ իբրև ընդունելի պայմաններ, բայց նոյնիսկ անոնց ընդունութենէն ետք քաղաքային անհնազանդութիւնը կամ հայագործակցութիւնը կախում պիտի ունենայ իր ծրագրին միւս կէտերուն կարգադրութենէն։

ԿԱՆՏԻՒ ԱԶԱՏ ԱՐՁԱԿՈՒՄԸ ԵՒ ՀՆԴԻԿ ԻՇԽԱՆՆԵՐԸ

Հնդիկ պատուիրակ՝ իշխանները, որոնք կը ճամբորդեն Հնդկաստանի փոխարքայի շոգենաւով, Բէօյթէրի թղթակցին իրենց խորունկ գոհունակութիւնը յայտնեցին, կառավարութեան այն քայլին համար՝ որով ազատ արձակուեցան Կանտին և միւս պարագուխները։ Անոնք հեռագիր մը ուղղեցին փոխարքային և արտաքին նախարարութեան, ըսելով.—

«Բրիտ՝ Հնդկաստանի և հնդկ՝ պետութեանց պատուիրակ երը որոնք կը ճամբորդեն «Վիզրոյի ոգի Ինտիա» շոգենաւով, խորապէս կը գնահատեն Կանտին և միւս պարագուխները ազատ ձգելու մեծ քայլը, և խիստ անկեղծօրէն կը յուսան թէ բնականոն պայմաններ պիտի ստեղծուին երկրին մէջ և թէ ազգայնական պարագուխները պիտի կրնան այժմ նկատի առնել Կլոր Սեղանի խորհրդաժողովին կողմէ մշակուած նախագիծը, իր յետաշրջման ոգիով։

78 ԿԱԽԱՂԱՆՆԵՐ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Պոլիս.— 78 անձեր կախաղանի դատապարտուեցան առաջին խումբին մէջէն այն անձերուն, որոնք ամբաստանուած են թէ անցեալ ամսուան խռովութեան և Իզմիրի դատավարութեան մասնակից են։ Միւս վճիռները 3 24 տարի տաժանակիր աշխատութեանց կը դատապարտեն ամբաստանեալները։ Դատավճիռները պիտի վաւերացուին Ժողովին կողմէ։

ՁԵՐՄՈՒԹԵԱՆ ԴԻՄԱՆԱԼ

Անասունները, մէկ—մէկուկէս ժամ կրնան դիմանալ 42էն մինչև 45 աստիճան ջերմութեան։ Մարդը սակայն կրնայ աւելի դիմանալ։ Մէկուկէս ժամուան չափ կրնայ դիմանայ 55—65 աստիճան ջերմութեան։ Երիտասարդ մը, քսան վայրկեան կեցած է 90 աստիճան տաքութիւն ունեցող կաթսայի մը մէջ (ինչպէս ծանօթ է, ջուրը կ'եռայ 100 աստիճան տաքութեամբ։)

ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՆԵՐԸ ՓԱՌՏ ԿՏՐԵԼՈՒ ԵՆ

Աթլանթայի (Ամեր.) եպիսկոպոս Ուսլն Քէնոյրը, խօսելով խումբ մը ուսանողներու, որոնք քարոզչութեան կը պատրաստուին, կամ ֆիզիքական մարզանքի համար հաճիկի գրօսանքներու կը մասնակցին... ըսաւ։

Եթէ ֆիզիքական մարզանքը է փնտռածնին, ըսաւ եպիսկոպոսը, դիոխանակ հեռուները երթալու, Կոֆի խաղալու, կրնան փայտ կոտրել։

ՀՐԵԱՆ ՈՒ ՀԵԹԱՆՈՍԻ ԱՐԻՒՆԸ

Այն հարցը թէ մահամերձ հրէայ մը պէտք է մերժէ հեթանոսի արեան ներարկումը եթէ գիտէ թէ այդ գործողութեամբ միայն պիտի ազատի մահուընէ, երկար խորհրդակցութեանց նիւթ դարձած է Ամերիկայի մէջ։

Հրէայ մը, որուն անունը չի հրատարակուիր, մերժեց թոյլ տալ որ արիւն ներարկեն իր երակներուն մէջ, երբ իմացաւ թէ արիւն առուող մարդը հեթանոսէր և ոչ հրէայ։

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻՆԵՐՈՒ ՍԱՂԱՅԻՆ ՄԱՌԸ

Այս տարի, ամբողջ Միացեալ Նահանգներու անուն՝նով, որպէս Ծնունդի Ծառ զարդարուած էր Քալիֆորնիոյ հսկայ ծառերէն մին, որ կը գտնուի Ճէնրրէլ Կրանթ Նէշընալ Փարքին մէջ, Քրէզնոյէն 30 մղոն հեռու։

Այս հսկայ ծառը, որուն բարձրութիւնը 82 մէթր և շառաւիղը 12 մէթր է գոյութիւն ունէր Քրիստոսէ 3000 տարի առաջ։

ՄԱՆՐԱԴՐՏԱՅԻՆ Ս. ԳԻՐՔ ՄԸ

Անգլիոյ, Պրիճուօթը քաղաքին մէջ, Փնօսթ անուն՝ով մէկը ունի Ս. գիրք մը, որուն երկարութիւնն է չորս, լայնքը երկուքուկէս, իսկ թանձրութիւնը մէկուկէս սանթիմէթր։

ՀԱՅՐԸ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ ՁԱՒԿԻՆ ԳՈՂՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՏՔԹ. Մ. Ս. ՏԱՔԷՍԵԱՆ

Նախկին ներքին բժիշկ ԹԱՂԱՊԵՏ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
Այժմ միայն բժիշկ St. ELIE ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ
ՆԱԽԸՐԻ ՈՍՏԻԿԱՆԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ ԻՐ ՔԼԻՆԻՔԻ ՄԷՋ

Ամեն օր (Կէսօրէ առաջ 10—12
(Կէսօրէ վերջ 1 — 3

ՄՆԹ.— Հինգշաբթի եւ շաբաթ կէսօրէ՝վերջ՝ ազատ
հիւանդներուն ձրի։

ԻՆՉ ԳԻՏԵՍ ԹԷ ՎԱՂԸ ՁՄԻՏԻ ԿՐՆԱՍ ՀԱՐՍՏԱՆԱԼ

Ամուսնական Մեծ Ամուիթ մը

Իրիկունը աղջիկ՝ յաջորդ առաւօտ հարուստ ես արդէն։ ԿԷՍ անցլիական ոսկիով կարելի է ճաշի ՎԻԹԵԱՐԻ եւ աճեալ՝ գումար մը՝ այսինքն.—

Ա. մրցանակը՝ 30,000 սթերլին
Բ. — 15,000 —
Գ. — 10,000 —

իսկ ասոնցմէ զատ 9 հոգի պիտի ստանան 1000 ական իսկ 360 հոգի 100 ական սթերլին։

Իրլանտական կառավարութեան հսկողութեան տակ գտնուող վերոյիշեալ վիճակահանութիւնը անցեալ Նոյեմբերին բաշխեց մօտ 409,527 սթերլինի գումարը

Արդ, անապարեցէք Ձեր տոմսերը ապահովել, որովհետեւ անոնցմով առաւելութիւնը պիտի ունենաք մասնակցելու թէ՝ Mars 24ին Տուպլինի մէջ տեղի ունեցող վիճակահանութիւնն եւ թէ ալ Mars 27 Լիվերբուլի մէջ տեղի ունեցող ձիարշաւին։

Տոմսերնիդ ապահովեցէք. վերջը չի զղջալու համար, գին 310 Ս. Դ.։

ՄԱՆՕԹ.— Տոմսերը կարելի է ստանալ մեր Գէյրութի գործակալ՝ Պրն. Պարթեւ Անանեանէ, ինչպէս նաեւ Պրն. Ե. Իշխանեանի դերձակատունէն Պրն. Եզնիկ Քէշիշեանի մօտ։

Իրլանդական հիւանդանոցներու
ի նպաստ վիճակահանութեանց
Սիւրիոյ եւ Լիբանանի վանառորդ՝
ՔԷՇԻՇԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՔ

Սիւրիոյ շրջաններէն եղող դիմումները կանխիկ ըլլալու են, եւ գրել՝ Kechichian Bros. B. P. 654, Beyrouth

ՏՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat նախկին Interne եւ այժմ մասնագէտ Ֆրանսական հիւանդանոցի աչքի, քթի, կոկորդի, ականջի, և գլխու հիւանդութիւններու բաժնին։ Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ՝վերջ ժամը 2—6 իր գլխիին մէջ Rue de Damas, № 15, ի հարկին հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին Կարկամէ տուած մուտքի տարբերով։ Վկայեալ ազատ՝ ի ձրի։

— ՏՕՔԹ. Ա. ՊԵՐՃԵԱՆ —

ԲԺԻՇԿ — ՈՒՍՈՒՑԻՉ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ ԻՒ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ՝ 7—9 կ. ա. եւ 1—5 կ. վ.
ՃԱՆՊԼԱԹ, ՊԷՅՐ ՎԱԼԻ,
ՖՐԱՆՍ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ԴԻՄԱՑԸ
Շաբաթ օրերը վկայեալ ազատացեալներուն համար ձրի։

المطبعة الوطنية

بيروت — البور « وراء محلات اورزدي باك »

لصاحبها : خليل منجه

تطبع الكتب والجرائد والمجلات والاشغال التجارية وكل
ما يراد طبعه باحرف جميلة وطبع متقن واسعار متهاودة

طبعت في المطبعة الوطنية * بيروت « البور »

ՏՊԱՐԱՆ «ԱԶԱՏ»

ՅՈՎՍԷՓ ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ ԵՒ ԵՐԶՆԻԿ ԱՐԱՊԵԱՆ

Սիւրիոյ եւ Լիբանանի մէջ հայկական միակ կազմակերպ տպարանը, որ օժտուած է եղեռնաբաշխ լաւագոյն մեքենաներով եւ հայերէն, Ֆրանսերէն, արաբերէն ընտիր ու նոյն տառերով։

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ Է ՎԷՑԿԻՆ ՓՈՂՈՑ

Կ'սահմանեն տպագրական եւ կազմարարական ամեն կարգի գործեր, կը պատրաստեն քարտուղարական թուղթեր, եւայլն։

Ապ՝ բանեմներ կ'ընդունուին Սիւրիայեն եւ արտասահմանեն. եթէ կ'ուզեք ունալ չափաւոր գիներով ճաշակաւոր գործեր, դիմեցէք ուղղակի տպարան ԶՍՏ։

Ֆօթօ ԼԷՕՆ **Ֆօթօ ԼԷՕՆ**

ՊԱՊ - ԻՏՐԻՍ

Եթէ կ'ուզեք ճաշակաւոր լուսանկար մը ունենալ.
Եթէ կ'ուզեք արուեստագէտի մը լիբատակը ունենալ.
Եթէ կ'ուզեք Ձեր բարեկամին լաւագոյն լիբատակ մը տալ.
Անմիջապէս դիմեցէք նեսեւեալ հասցէին, Քափիւսիցիներու եկեղեցիին դիմացը, որը գնահատուած է օտար եւ հայ լաւագոյնմասնագէտներէ։

Ֆօթօ ԼԷՕՆ **Ֆօթօ ԼԷՕՆ**

ԾԽԵՑԷՔ ՄԻ ՄԻԱՅՆ

"ՎԷԶԻՐ" ՍԻԿԱՐԷԹՆԵՐԸ

ՈՐՈՆՔ ԸՆՏԻՐ ԵՒ ՀՈՏԱՒԷՏ ԾԽԱԽՈՏԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ԵՆ

ԾԽԵՑԷՔ ճաեւ ՄԱԹՌՈՍԵԱՆ, ՏԱՆ ՍԱՄՍՈՆ ԵՒ ՍԱՄՍՈՆ ՍԷՐԹ ՍԻԿԱՐԷԹՆԵՐԸ

ԵԹԷ ԻՍԿԱՊԷՍ ԿՈՒԶԷՔ ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱՐԱՐ ԾԽԱԽՈՏ ԳՈՐԾԱԾԵԼ.

ՏՕՔԹ. Ե. ՁԻՏՋԷՃԵԱՆ

ԲԺԻՇԿ - ՎԻՐԱԲՈՑԺ

Նախկին Interne այժմ Chef de Clinique Ամերիկեան հիւանդանոց՝ Նորաձեւ վիրաբուժական բաժնի։

Դասաւանդ Ամերիկ. համալսարանի վիրաբուժական դասընթացներու.

Հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր կէսօրէ վերջ, ժամը 2—6 իր անձնական գրասենեակը, Rue Georges Picot, Sofp. Նուխոյի աբարքմանին մէջ։

Վիրաբուժական հիւանդները իր կողմէն կրնան Ամերիկեան հիւանդանոց ընդունիլ։

Առանց խստութեան ամենազգի ազատացեալներու ձրի։

ԳՈՐԳԻ ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ

ԵԹԷ ԿՈՒԶԷՔ ԿԱՀԱՒՈՐԵԼ ՁԵՐ ՏՈՒՆԵՐԸ

ԱՄԵՆԱԸՆՏԻՐ ԵՒ ՃԱՇԱԿԱՒՈՐ ԳՈՐԳԵՐՈՎ ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ ՄԱՆՕԹ ԳՈՐԳԻ ՎԱՐՊԵՏ ԵՒ ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Պ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹԱՇՃԵԱՆԻ

ԳՈՐԳԻ ՄԵԾ ԴՈՐԾԱՏՈՒՆԸ

ուր պիտի գտնէք պատրաստ և տպսպրանքով ամեն տեսակի և չափի գորգեր, որոնք Եւրոպական և Ամերիկեան հրապարակներու վրայ գնահատուած են։

Նիր Իսք Բիլիճի նախկին Ղազիրի գորգի գործատան բոլոր տեղեկութիւնները փոխադրուած են Պ. Թաշճեանի,

ԷՃՐԷՖԻԷԻ ԳՈՐԳԻ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆԸ

THE ROYAL MAIL LINE

ԲՕԵԼԼ ՄԷՅԼ ԼԱՅՆ

ԵՒ

ԻՍԹԸՐՆ ՄԷՏԻԹԷՐՐԱՆԻԸՆ ԷՔՍԲՐԷՍ ԼԱՅՆ ԼԻՄԻԹԷՏ

Կանոնաւոր մեկնումներ Գէյրութէն՝ Լառնաքա՝ Լիմասոլ, Բօրթ—Սաիտ Աղէքսանդրիա, Փիրէ և Մարսէյլ

ՊԷՅՐՈՒԹԷՆ—ՄԱՐՍԷՅԼ 8 ՕՐԷՆ ՄԻԱՅՆ

Գէյրութէն մօտաւոր մեկնումներ

Էճիպտոս	10000	բօն
Սպագիա	10000	=
Էճիպտոս	10000	=
Էճիպտոս	10000	=
Սպագիա	10000	=
Էճիպտոս	10000	=
Սպագիա	10000	=
Սպագիա	10000	=
Սպագիա	10000	=

8 Փետր.ին
1 Մարտին
23 =
14 Մայիս
25 =
3 Մայիս
16 =
7 Յուն.ին
28 =

Վերոյիշեալ անգլիական նաւերը օժտուած են Ա. Բ. Գ. կարգի գաղութներով, իսկ Դ.րդ կարգին մէջ կը գրուի մահճ և մաքուր ու առատ կերակուր։

Սոյն նաւերով, ինչպէս վերոյիշեալ նաւահանգիստներուն, նոյնպէս Շերպուրկէն մեկնող աշխարհահռչակ Ռոեալ Մէյլ Լայն ընկերակցեալ նաւերով հասարդներ կ'ընդունինք հարաւային ամերիկայի բոլոր նաւահանգիստներուն համար։

Շերպուրկէն մօտաւոր մեկնումներ

Հարաւիրա	36000	բօն
Տարրե	22000	=
Տէսիրաս	22000	=
Սալֆանբարա	36000	=
Տեսիա	22000	=
Բլանգա	27000	=
Տեմերարա	22000	=
Սրարիրա	36000	=

29 Յուն.ին
9 Փետր.
16 =
21 =
Մարտ
13 =
16 =
27 =

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել՝

Ա. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԻ

Սիւրիոյ և Լիբանանի ինչպէս նաեւ Արեւելքի Ընդհ. ներկայացուցիչ

Ամբնիւ Ֆօշ—Գէյրութ
Հեռաձայն՝ 9.06
Հեռագիր = ARBED

Նամակատուփ 895 Գէյրութ

— Բայց խնդրեմ հրաժարեցէք այս գաղափարէն... անկարելի՛ է այդ։

— Պիտի տեսնէք թէ ձեր կարծածին պէս չէ... հիմա, օգնեցէ՛ք ինձի։

Մեքենականօրէն, դրեթէ անդիտակցաբար նէ անոր ուսերուն վրայ դրաւ թիկնոցը, բայց յանկարծ սթափելով ըրածին վրայ դռան առջև կանգնեցաւ ու խափանեց անոր անցքը։

— Ո՛չ, չեմ ձգեր որ երթաք։

— Եւ սակայն պէտք է երթայ։

— Ո՛չ։ ո՛չ, խենդութիւն է այդ։ Ասկէ դատ, վախնալու ի՞նչ պատճառ ունիք։

— Ձեզ կը վստահեցնեմ թէ վախս ինձ համար չէ։

— Ուրեմն, մի՛ մեկնիք, կը պաղատիմ ձեզմէ, մի՛ մեկնիք...

Ու իր ձեռքերը միացուցած խնդրագին ու թոյլ իր սովորականի յանդիմանական ոճը՝ կ'ուղղէր անոր։ Նէ ա՛յ միայն անոր մասին, անոր կեանքին մասին կը մտահոգուէր... իր այդ վիշտին մէջ նէ ա՛յ աւելի գեղեցիկ երեցաւ երիտասարդին, որը ճիգ մը ըրաւ ինքզինքը զսպելու համար որպէսի իր հրաբորբ սէրը բարձրաձայն չի յայտարարէ անոր ու իբր լուռ խոստովանութիւն, զայն չի սեղմէ իր կուրծքին վրայ։

Եւ իրզեղինքը չի մատնելու համար այդ անյարմար մէկ պահուն, որ ատեն ա՛յ աւելի պաղարիւնութեան մը պէտք ունէր, անիկա իր ձայնին ասատկութիւն մը տալով ըսաւ.

— Հաւատացէ՛ք ինձ, ի՛նչ որ ալ ընէք չպիտի կըրնաք զիս ետ կեցնել... որոշած եմ ամէն գնով մեկնիլ։

— Ձեր կեանքն է որ վտանգի կ'ենթարկէք...

— Է՛հ, կնկայ մը պատիւը չա՞տ աւելի կ'արժէ

քան թէ երիտասարդի մը կեանքը...

Եւ իր ալ ձեռքով դայն քնքշութեամբ մէկդի ընելով, աւելացուց.

— Իսկ այդ բանը ես պարտաւոր եմ ընելու «ընկերոջ» մը աղջկան համար։

Այս ըսելով անցաւ դռնէն ու աղջիկը ինքզինքը միայնակ գտաւ հոն։ Այն ատեն, նէ խոյացաւ դէպի իր սենեակը, որուն պատուհաններէն նէ շատ անգամ կը տեսնէր անոր ձիուն վրայ ելլելը։

Մարթէնը հոն էր Քօռային սանձէն բռնած, իսկ վերջինը գեղեցկօրէն պաճուճուած՝ անհամբերութեան նշաններ ցոյց կուտար։ Շէնքին ձախ դռնէն Ռէժիսը երեցաւ և Մարթէնի ըրած մէկ դիտողութեան նա այնպէս թուեցաւ թէ գլխու ցաւ ունենալը կը յայտնէր, որովհետեւ ճակատը բռնեց։

Մօտ տեսաւ անոր չա՞տ բնական մէկ եղանակով թամբը քնելը, յետոյ ոտքը ասպանդակին վրայ անցնելը և վերջապէս իր ալ ձեռքով ձիուն վարսերը բռնելը իր այդ ասպանքին ու նեղութեան մէջ, ուժերու ճգնում մը էր որ անիկա իր յօշոտուած թեւովը ի գործ կը դնէր։ Նէ լաւ կ'ըմբռնէր ասիկա։ Բայց այդ, Մօտ տեսաւ իր ըրած ջանքերու ցաւին տակ անոր այլայլիլը։ բայց անմիջապէս ինքզինքին տիրանալով անիկա Քօռային վրայ ցատկեց, զայն խթանեց ու երիվարը ընդոստ սկսաւ իր արագ ընթացքը։

* * *

Ժամը իններն աւեւնները, երբ կոմսն ու իր երկու բարեկամները, պրն. տը Պոէչերին մահուան առթիւ պէտք եղած պաշտօնական ձեւակերպութիւնները լրացնելու համար դուրս կելլէին, բժիշկին ինքնաշարժին հանդիպեցան որ դղեակ կը դառնար ու անոր մէջ

Ամերիկայի Բրիվճուտ քաղաքին մէջ, 53 տարեկան Ըսմիթ անունով մարդ մը անձնասպան եղած է, 19 տարեկան իր որդին գողութեան մէջ բռնուած ըլլալուն համար...

ՄԵԾ ՁԵՂԾՈՒՄԻ ՄԸ ՊԱՏԻԺԸ

Լօս Անճէլոսի մէջ 10էն 100 տարուան բանտարկութեան վճիռ ստացաւ Կիլպերթ Պիսայրը անունով մէկը, որ «Կոռանթի Պիլտինկ էնտ Լօն» ընկերութենէն գողցած է 8 միլիոնոր, օգտուելով իր ընդհ. քարտուղարի հանգամանքէն։

ՍԱԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ
2 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1931

	Ոսկի դրմ.	Սուրիկ.
Եգիպտկ. ոսկիարմ.	115 50	64
Ոսկեղինի. »	112 25	617 50
Տօլար »	23 10	127
Թրքական »	10 75	59
Պանի Օսմանի	27 50	150
Իտալական Լիր 100		663
Ցուանկն. Տրախմի 100		160
Անգլկ. ոսկի	112	616
Ֆրանս. »	87 25	479
Օսման. »	100	551
Արծաթ մէճիտ		32
Գրէտի Ֆօնս. Ա.	19 50	
» » Բ.	13 00	
» » Գ.	12 25	

Մեծ Ֆեռմէ Բիւ Ֆօս
Թելեֆօն՝ 5-19